

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AJAKIRI.

Nr. 19 (437)

22. novembril 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. T. 432-47
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.— || 1/4 lehek. Kr. 10.—
 1/2 „ „ 20.— || 1/8 „ „ 5.—
 1/3 „ „ 13.50 || 1/16 „ „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—

Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% o kallim.

Adressi muutmise 30 senti.

Address kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) K. Perandi, Kuriteo tegurid. 2) H. Madisson, Kuritegevus Eestis. 3) Kriminaalpolitsei tehnikalistest abinõudest. 4) Võitlus pornograafia vastu. 5) Peeter Sagar † 6) Viimsed sõnad. 7) Vargad, kes ei varasta. 8) Välismailt. 9) Kuulutusi.

Kuriteo tegurid.

K. Perandi.

(Järg.)

Välise tegurite mõju tõstsid eriti teravalt esile sotsialistid-kriminalistid ühelt poolt ja sotsioloogiline kriminaal-õiguse kool teiselt poolt, mis tekkis võitlusest antropoloogilise kooli äärmuste vastu.

Mõlemad näevad kuritegevuse sügavamaid juuri peituvat riigikorra poliitilisis, majanduslisis ja sotsiaalseis väärtustis. Vahe seisab selles, et sotsialistid peavad neid kuriteo tegureid ainuüksi ole-nevaiks kapitalistlisest riigikorrast. Sotsioloogiliselt mõtlevad kriminalistid pööravad peatähelepanu üksikute konkreetsete väärtustuste kõrvaldamisele.

Nii kirjeldab Liszt eredais värves töötavate klasside viletsat seisukorda; ta arvab, et see seisukord on kindlasti suurimaid kuriteo põhjusi. Seepärast, kui tahetakse kuritegevust vähendada, tuleb

kõigepealt parandada töötavate klasside olukord. Terve rea teiste sotsioloogilise kooli silmapaistvamate jõudude hulgast olgu siin nimetatud peale Liszti veel Aschaffenburg, Lakassan, Prins, van Hamel, Colajanni ja Vaccaro. Sotsialistide hulgast võiks nimetada Milaano advokaati ja rahvasaadikut-sotsialisti Turatit, kes kõige esimesena õieti teravalt astus välja antropoloogilise kooli vastu ja ühtlasi andis suurima tõuke teaduslistele uurimustele sotsioloogilise kooli vaimus.

Üksikuist kuriteo väliseist tegureist, mida need tegelased kõige enam on puudutanud, olgu nimetatud niisugused, mis kannavad sotsiaalset ja majanduslist iseloomu.

Siia kuulub kõigepealt v a e s u s. Nii peab Colajanni kõigi kuriteo sotsiaalsete

tegurite hulgast vaesust kõige mõjuvaks. Seda küsimust on tähendatud mõttes palju käsitatud, ka ilukirjanduses, muuseas ka eesti kirjanduses, näiteks Eduard Vilde teoses „Külmale maale“. Peab tähendama, et Colajanni väide ei ole aga kaugeltki üldtunnustatud. Nii eitab Garofalo täie kindlusega vaesuse mõju kuritegevusele. Kuid ta arvab, et järsud ühiskondlised murrangud, ühenduses näljaga, revolutsioonide, majandusliste kriiside ja sõdadega, võivad soodustada rasket kuritegevust. Aga ka sel juhul ei anna Carofalo vaesuse mõjule absoluutset tähtsust, vaid arvab, et kõik need kriisid ja korrupsioonid võivad mõjutada ainult niisugust isikut, kes juba oma loomult nii-kui-nii on autu, muutes ainult üht kuriteo liiki teiseks, tehes näiteks vargast röövli. Ka uuemad teaduslised uurimused selles küsimuses ei ole jõudnud täielisele selgusele ja ühtlusele. Enam-vähem on selgunud, et halvad korteriolud ja viljahindade tõus soodustab mõju kuritegevusele.

Mis puutub halbadesse korterioludesse, siis avaldub nende mõju kuritegevusele kõigepealt kahes suunas. Nagu Schmetzleri poolt valmistatud tabelitest näha, mis seatud kokku uurimuste põhjal Lausanne'i linna korteriolude üle, tuleb ette kõige rohkem tülisid, kakelusi, avaliku rahu rikkumisi ja politseile vastuhakkamisi seesugustes linnaosades, kus korteriolud on kõige viletsamad. See on seletatav seega, et seal, kus inimesed on sunnitud elama hulga kaupa koos, sageli pimedais, kitsais ja haisevais urgastes, sealjuures tarvitades ühist kööki jne., tekivad sageli kõige tühisema asja pärast omavahelised tülid ja hõõrumised, mis võivad areneda vastastikuseks vihavaenuks, andes seega põhjust suurimaiks lööminguiks ja mitmesuguseiks kohtuprotsessideks. Sarnane kodu ei või inimesele muidugi armas olla ja peletab teda kõrtsi. Viimane asjaolu aga süvendab veelgi korteriolude halba mõju, sest purjus olekus tehakse nii mõnigi temp ära, mis kaines olekus oleks tegemata jäänud.

Teine tume külg, mis kaasas käib viletsate korterioludega, on soodsa pinna loomine prostitutsioonile, igasugu suguliste kõlvatustele ja kuritegudele. Nagu Gernet tähendab, on linnarahva korteriolude uurimisel väga sageli ette tulnud juhtumeid, kus täiskasvanute neidude voodid ei asunud mitte ainult meeste voodi-

tega kõrvuti, vaid kus tüdrukud ja täiskasvanud poisid magasid ühes voodis. Samuti tuleb sageli ette, et ühises toas teiste korterielanikkudega elavad prostitueerivad, kihvtitades nendega ühes elavate laste ja noorte hinge küüniliste ja roppude stseenidega.

Ses mõttes on korteriolude parandamisel kuritegevuse vähendamise mõttes suur tähtsus. Nii tähendab selle kohta prof. Liszt, et otstarbekohane korteriseadus vähendab mitu korda rohkem kuritegevust kui terve tosin uusi, kriminaalse iseloomuga seadusi.

Mis puutub viljahindade tõusu mõjusse kuritegevusele, siis, kuigi selle küsimuse kohta pole jõutud ühistele tulemustele, siis vähemalt on selle kohta väga palju kirjutatud, alates juba Thomas Morus'est saadik. Ühed uurijad (Garofalo ja teised) eitavad seda kas osalt või täiesti, kuna sotsialistid (Colajanni) energiliselt kaitsevad vastupidist seisukohta. Muuseas ütleb statistik ja sotsioloog Maio Smit, et toiduainete hinnad on Saksamaa majanduselus aastast 1860 peale kaotanud igasuguse tähtsuse ja nimelt maa kaubanduslike ja tööstuslike arenemise tõttu. Majandusteadlane Denis Lisab juure, et need hinnad mängisid küll suurt osa Quetlet ajal, mil viljaikaldused veel väga teravalt tundusid rahva majanduses. Nüüd aga ei ole neil enam seda tähtsust, kuna igal ajal võimalik on vedada sisse vilja välismaalt ja sel teel suruda viljahinda alla. Omi väiteid püüab Denis tõestada vastavate uurimuste najal. Nende põhjal tuleb ta otsusele, et mitte ainult viljahinnad, vaid ka 28 teise eluülespidamiseks tähtsama saaduse hinnad ei ole kuritegevusega päri-proportsionaalses vahekorras. Küll aga oleneb kuritegevus töö tingimustest, nõudmisest selle järele ja töötasust. Nagu Gernet väidab, seisab ülalnimetatud teadlase peaväite kohta käivate uurimuste viga selles, et uurija on vaadelnud hindade mõju kuritegevusele üldse, ilma et oleks jälginud seda üksikute kuriteo liikide järgi. Kuna see aga igas liigis on isesugune, siis on uurija selle tõttu saanud valede tulemusteni. Olgu nüüd sellega lugu kuidas on, igatahes aga näib viljahindade seisukord päriproportsionaalses vahekorras olevat varguste arvu kasvamise ja kahanemistega. See asjaolu on leidnud kinnitamist paljude uurijate poolt. Mis puutub teiste varanduse-vastaliste kuritegude, näit. petmistest rippuvusse viljahindadest,

siis on see märksa vaieldavam. Ühed teadlased, näit. Berg, arvavad, et petmisi soodustab mitte nii palju majandusline viletsus kui just majanduslised tõusuajad. Pettus toimub enamasti ikka keset elavat turulärmi ja edasi-tagasi sõelumisi, kus kõik on kasude tagaajamisel väljas. Teised teadlased vaidlevad sellele vastu, näidates, et talviseid aegu, mil langeb petmistele maksimaalne arv, sugugi ei või lugeda eriti hoogsaks kaubanduslise tegevuse ajajärvuks. Küll aga tuleb pettusi kõige rohkem ette sarnaseis maalkohis, kus majanduslised olud on kõige viletsamad. Hoopis imelik aga näib olevat viljahindade vahetõus kuritegudega isiku vastu. Näib nagu soodustaks neid eriti majandusliselt head aastad. Garofalo arvab seda nähtust seletada võivat seega, et kuna vaesus sugulist energiat halvab, siis on seda otse ülikülluses jõuka il aastail, nii et ta väljendust otsib kuritegudes isiku kallal. Kuid õigem näib olevat teine seletus, mis nende kuritegude suuremat arvu odavate viljahindade juures seob alkoholi tarvitamise kasvamisega noil ajal. Nagu Aschaffenburg tähendab, oli see küll täiesti õige varemate aegade kohta, mitte aga Saksa kuritegevuse kohta 1882. aastast peale. Sest ajast peale on kuriteod isiku vastu, samuti ka võõra vara rikkumised järjekindlalt kasvanud, olenemata viljahindadest. Samal ajal näitab ka alkoholi tarvitamine järje-

kindlat tõusu. Nii tuleb siis küll kuritegevuse kasvu isiku vastu kirjutada rohkem alkoholi tarvitamise arvele, kui siduda teda viljahindade seisukorraga. Teisest küljest aga väidavad eriti sotsialistid, et ka siin vaesus on kui mitte otsekoheks, siis kindlasti kaudseks põhjuseks. Vaesus heidab inimesed tasakaalust välja, täidab nad meeleheitel, mistõttu nad alkoholist otsivad unustust.

Peale selle on andmeid, mis näitavad viljaikalduste otsekohest mõju kuritegudele. Nii väidab Gernet, et viljaikaldused, mis tabasid Venemaad, on alati rikkastanud ajalehtede kohtukroonikat teadete suure hulga tapmistest ja röövistest.

Lõpuks ei saa salata, et majanduslik kitsikus avaldab suurt mõju kuritegevusele riigikorra vastu. Seda toonitavad niihästi Colajanni kui ka Garofalo, kuigi viimane siin suurema tähtsuse annab füüsilisile tegureile. Igatahes ei saa salata, et suured majanduslised murrangud, mis kaasas käivad sõdade ja majanduslike kriisidega, laiendades rahvahulkades loovad vastuvõtlikku pinna riigivastaseile rahutusele ja mässudele. Samuti võivad sarnaseid kuritegusid esile kutsuda suured streigid, eriti veel siis, kui nad halvasti on organiseeritud, kus eriti noorte streikijate hulgas kuritahtline ässitus vägivaldsete võib palha vilja kanda.

(Järgneb.)

Kuritegevus Eestis.

H. Madisson.

Kui jälgida üldist süütegevuse arvu 1919 peale, siis esildub nähe, et süütegevusena protokolleeritud tegude arv järjest näitab kasvamise tendentsi, missuguse asjaolu ühekülgse vaatlusega saame kujutluse, nagu läheksime oma seisukorraga tagurpidi. Ometi pole see aga tõsi. Kui võtta arvestusele üksikute süütegude rühmad ja võrdlev raskus, siis saame olukorra, mis selgitab, et raskemad süüteod, peale üksikute alade, on üldiselt kahanevad, kuna kasvunud on peamiselt vähemate süütegude arv, nagu administratiivmääruste rikkumised jne. Viimaste aastate kestel on meil järjest maksima pandud uusi määrusi, mille vastu kodanikud sageli eksivad, kuna teisest küljest on ka

seaduste ja määruste täitmise järelevalve-aparaat muutunud nõudlikumaks. Muu seas on rahvas muutunud nõudlikumaks ning annab politseile vähema kui süüteo jälgimiseks. Viimaste asjaolude komplekts ongi põhjenduseks üldise süütegude arvu suurenemisele.

Tänapäeva raskeim süütegu, tapmine, näitab meil kahanemise tendentsi ja viimasel ajal omavad arvud enam-vähem stabiilse ilme. 1924 oli tapmisi 75, 1925 — 74, 1926 — 59, 1927 — 51, 1928 — 54 ja möödunud aastal 56.

Ka surmamiste arvus on viimasel ajal märgata tagasitõmbust. 1924 oli surmamisjuhtumeid 375, 1925 — 322, 1926 — 358, 1927 — 350, 1928 — 374 ja 1929 —

340. Loote hävitamises on olnud järjekindel tõus, väike tagasitõmme oli ainult möödunud aastal. Selliseid süütegusid esildus 1924 — 99, 1925 — 95, 1926 — 90, 1927 — 121, 1928 — 162 ja 1929 — 137.

Vägistamisi oli 1920 — 39, 1921 — 68, 1922 — 89, 1923 — 108, 1924 — 73, 1925 — 101, 1926 — 106, 1927 — 107, 1928 — 96 ja 1929 — 89.

Varguste, röövimiste ja väljapressimiste üldarv oli möödunud aastal suurem kui kunagi enne: 15.204 juhtumit, kuna 1928 nende arv ulatus 13.825, 1927 — 12.574, 1926 — 12.767, 1925 — 13.595 ja 1924 — 14.467. Arv suurenes möödunud aastal varguste ja varguskatsete näol, kuna röövimine näitab tagasitõmme.

Järjekindlalt on vähenenud hobusevargused, kuna selle asemele on tulnud sarvloomade vargused. Statistilises andmestikus ongi tähendatud hobuste ja sarvloomade vargused ühes arvustikus. Need arvud näitavad järjest kahanemise tendentsi.

Teenistusalalised süüteod näitavad üldiselt kestvat alanemist, ainult teenistuselised omakasu võtmised, raiskamised ja altkäemaksu võtmine on järjekindlalt tõusnud. Tõusu näitas möödunud aastal ka ametal. dokumentide võltsimine, hävitamine ja valeteadete andmine.

Vähemate süütegude arvus, nagu ettevaatamatus sõidus, rahurikkumises, joobnud olekus ja joobnud olekus avalikkude kohta ilmumises on kujunenud enam-vähem kindel olukord ja selliste süütegude arv püsib viimastel aastatel suuremate muutusteta.

Enesetappeid näitavad meil järjekindlat tõusu ja võrreldes Lääne-Euroopa riigega oleme viimastest ette jõudnud. 1922 oli enesetappeid 184, 1923 — 186, 1924 — 247, 1925 — 258, 1926 — 320, 1927 — 304, 1928 — 318 ja 1929 — 326.

Enesetappeid tuli iga 100.000 kodaniku peale: Leedus 1924 kuni 1926 a. — 4, Soomes 1924—25 a. — 15, Rootsis 1923—1924 a. — 15, Taanis 1926 a. — 16, Prantsusmaal 1925. a. — 19, Saksamaal — 1925—26. a. — 26, Austrias 1923—25. a. — 30, Ungaris 1924—26. a. — 29 ja Tšehhoslovakkias 1924—26. a. — 26.

Eestis ulatus enesetapjate arv 100.000 kod. peale 1922 — 10,7, 1923 — 10,7, 1924 — 22,2, 1925 — 23,1, 1926 — 25,6, 1927 — 27,2, 1928 — 28,5. Kui arvestada sellega, et meil 5% enesetapjate arvust on jäänud politsei poolt selgitamata, siis tõusis tegelik enesetapjate arv iga 100.000 kod. kohta 1928 a. 29,6 peale. Kõige kõrgem enesetapjate % on 20—24-aastaste juures.

Kriminaalpolitsei tehnilistest abinõudest.

Nende tehniliste abinõude hulka, millele tähtsus kriminaalpolitseile iga päevaga kasvab ja millela ükski kriminaalpolitsei maailmas enam läbi ei saa, kuuluvad kahtlemata ultraviolettkiired ja nende kasutamine. Peab ütleva, et neid kiiri kasutatakse politseilisteks otstarveteks alles võrdlemisi lühikest aega, kuid selle lühikese aja jooksul on ultraviolettkiired toonud politseile võitluses kuritegevuse vastu määratud kasu; praegu võib öelda, et pole enam õieti ühtki kuritegu, mille selgitamiseks ei saa kasutada kõnesolevaid kiiri. Ja moodne kriminaalpolitsei ei oska endale enam ette kujutada edukat tegevust ilma kvartslambita, mille sisseseade põhjeneb just ultraviolettkiirte erilistele omadustele.

Allpool mõningaid näiteid (Mauseri järgi), mis tõendavad, et ultraviolettkiirte kasutamiseta võib kriminaalpolitsei

sattuda raskesse seisukorda, võib nii mõnigi kuritegu jääda selgitamata. Nii mõnigi kurjategija on sattunud kohtulaua ette ja on isegi pidanud lunastama kuriteo oma eluga, tänu ainult ultraviolettkiirte olemasolule.

Chicago linnas, selles kurjategijate Eldorados, leiti mõne aja eest ühest väljakäigukohast inimese luukere; arstid tegid kindlaks, et tegemist on meesterahva luukeraga. Politsei jõudis arvamisele, et tegemist on tapmisega, arstid muidugi midagi kindlaks teha ei saanud. Alul polnud politseil aimugi, kelle luukere see võis olla, ei osatud seetõttu ette võtta mingisuguseid samme asja selgitamiseks. Keegi ei teadnud isegi öelda, missugusele raassile kuulus meesterahva luukere. Chicagos elab teatavasti palju muulasi, nende hulgas peale eurooplaste veel hulk aasialasi, eriti hiinlasi, neegreid jne. Et

midagi ette võtta, pidi politsei kõigepealt saama teateid, missuguse raassi hulka kuulub luukere. Pealuu oli purustatud, nii et selle ehituse järgi ka polnud võimalik otsustada raassi kuuluvuse küsimust. Raass oli aga juba seepärast tähtis, et politseil oli võimalik selle järgi otsustada, missuguses linnaosas surnu omal ajal elutses. Võeti appi ultraviolett-kiired. Dr. August J. Paccini, Criminal Detection Laboratory juhataja, võttis ühe hamba (mõni hammas oli õnneks terveks jäänud) ja laskis selle peeneks jahvatada. Saadud puru uuriti ultraviolett-kiirte all. Selgus, et purul oli kollane värv tähendatud kiirte all — tähendab surnu kuulub mongoli raassi, oli arvatavasti hiinlane, sest neid on kõige rohkem Chicagos, teisi mongoleid seal peaaegu üldse ei ole. (Oleks puru näidanud ultraviolett-kiirte all rohelist värvi, oleks tegemist olnud valge raassiga, punane värv oleks olnud tõenduseks, et tegemist on neegriga.) Sel moel sai politsei tähtsa näpunäite. Hakati läbi vaatama nende hiinlaste nimekirja, kes olid politsei andmetel teadmatult kadunud. Lõpuks läks korda kindlaks teha surnu isik. Varsti selgus, et surnu oli langenud roimari ohvriks. Kahe hiinlaste organisatsiooni vahel oli tekkinud omal ajal vihavaen, nagu see hiinlaste vahel Chicagos sageli sünnib, ja selle vihavaenu tagajärjeks oli muu seas ühe hiinlase tapmine, s. o. selle isiku tapmine, kelle luukere leiti juhuslikult hulk aega hiljem. Saadud andmetel uuris politsei asja edasi ja sai lõpuks ka roimari jälile. Viimasele tuli areteerimine väga ootamatult, sest tema arvates olid kõik jäljed segatud ja kartust polnud mingisugust, muidu oleks roimar võinud aegsasti põgeneda. Mees ei teadnud arvestada ultraviolett-kiintega, nagu nii mõnigi teine kurjategija.

Ühes Saksa linnas leiti ühel hommikul keegi naisterahvas tapetult vannis. Politseil ei läinud korda kindlaks teha roima motiive ning roimarist puudusid jäljed: keegi ei osanud ja ei teadnud kedagi kahtlustada. Aga näpujäljed? Õigus, neid leiti, kuid mitte kohe. Vann ja vannitoa seinad olid valgest pottkivist, millel võimatu kindlaks teha harilikudes oludes näpujälgede olemasolu. Toodi appi lahusteadlane, kes ilmus kohale kvartslambiga. Viimane tõi otsekohe nähtavale mitmesugused näpujäljed ja politseil olid esimesed ning ühtlasi väga tähtsad andmed käes. Telefon ja telegraaf hakkasid

töötama ja järgmisel päeval oli mõrtsukas areteeritud ühes teises linnas, kaugel teopaigast.

Neapolis tapeti ühes võõrastemajas keegi meesterahvas. Roim sündis öösel ja tapetu leiti voodist, kus ka kuritegu pandi toime. Roimar oli akna kaudu tunginud tuppa, oli, nagu selgitasid esialgsed politsei uurimused, oma ohvri maha lasknud, kui viimane parajasti magas, siis oli kustutanud elektrilambi, mis asus voodi kõrval väikesel laual ja oli lõpuks põgenenud sama akna kaudu. Tapmine oli toimetatud röövimise otstarbel, kõik tapetu raha ja väärtasjad puudusid. Mõrtsukas oli toiminud äärmiselt ettevaatlikult. Aknaklaas oli purustatud otse eeskujulikult, ja nii, et see purustamine mingit lärmi ei sünnitanud ning magajat üles ei äratanud; kõik toimingud olid ette võetud kinnastega, mistõttu ka puudusid iga-sugused näpujäljed. Toa sisseade pidi kurjategijal hästi teada olema, samuti ka toa asupaik võõrastemajas. Siin oli tähtis see asjaolu, et mõrtsukas ei kartnud püstolipauguga üles äratada tervet võõrastemaja. Tegelikult oli aga toa sisseade ja toa asupaik samane, et toast ei kostnud välja midagi. Tänavat ei tarvitsenud roimar karta, see oli tühi ja kaugele paug ka ei kostnud. Politseile oli selge, et tegemist on elukutselise kurjategijaga — aga kellega? Väga tähtis oli kindlaks teha, millal roim sündis. Arstid seda kindlasti tõendada ei saanud, nende arvamusid läksid ühe-kahe tunni võrra lahku. Politsei vajas aga päris täpseid andmeid, sest tema kahtlus langes mitmele isikule. Tekkinud olukorras oli tähtis, kui palju aega möödus sellest silmapilgust, mil kustutati tuli, silmapilguni, mil ilmus kohale politsei. Seda oli ja on sarnastel juhtudel võimalik kindlaks teha. Selleks otstarbeks kasutatakse n. nim. termo-katomeetrit, aparaati, mis enesest moodustab kombinatsiooni termomeetrist, mikroskoobist ja mikromeetrist. Aparaat pannakse lambi külge ning ta näitab (sest lamp on soe, olgugi et seda paljaste kätega kuidagi ei tunne) olemasoleva soojuse najal, palju aega on möödunud lambi kustutamisest. Politsei kahtlus langes kolme isiku peale, kes kohe võeti vahi alla. Kaks areteeritud isikuid otseskohe alibi tõendada, kuna kolmandal see ei läinud korda. Ta oli küll, kui ettevaatlik ja kogenud kurjategija, endale soetanud alibi, kuid lähemal uurimustel selgus, et alibi oli vale-

alibi. Nüüd hakati ühtlasi uurima ka kahtlusealuse riideid. Pealtnäha olid riided korras. Ka lähem vaatlemine ei annud mingisuguseid positiivseid tagajärgi. Võeti appi ultraviolettkiired. Need näitasid verejälgi ülikonnal, jälgi, mida palja silmaga polnud võimalik tähele panna. Puiklemise järele tunnistas roimar oma süü üles.

Toodud näide on seetõttu õpetlik, et ta näitab, missuguste komplitseeritud aparaatidega tuleb kriminaalpolitseil tegutseda; näide on ühtlasi tõenduseks sellele, et kuritegude toimepanemiseks on praegu vaja suurt tehnilist oskust, et kuritegude toimepanemine läheb ikka raskemaks, et kuritegude avalikukstegemise võimalused alatasa suurenevad.

Kõik toodud näited tõendavad, et ultraviolettkiirte on määratu suur tähtsus meieaja kriminaalpolitsei tegevuses, need kiired aitavad tuua selguse kõiksugustesse kuritegudesse, alates võltsimisest ja lõpetades roimaga. Väga suur tähtsus on ultraviolettkiirte dokumentide, väärtmärkide, tšekkide jne. võltsimiste kindlakstegemisel. Oieti hakatigi kasutama ultraviolettkiiri kriminaalpolitseis võltsimiste avalikukstegemiseks. Kvartslamp võimaldab kiiresti ja täpselt kõik võltsimised

kindlaks teha, selle aparaadi alt ei pääse ükski järele- või ümbertehtud tšekk, väärtmärk, dokument. Varemattel aegadel tuli ette palju sissekuikkumisi vaatamata kõikidele kaitseabinõudele. Kurjategijateks olid tihti erialaliste teadmistega isikud, kes oskasid eriti tšekke võltsida ja „parandada“ suure osavusega. Praegu ei aita ükski võte, ükski osavus kvartslambi vastu.

Kvartslamp ise on konstrueeritud järgmise põhimõtte alusel. Lambis aetakse elektrivoolu abil elavhõbe kuumaks, mille tagajärjel tekib elavhõbeda aur, mis annab suurt valgust ja milles leidub palju ultraviolettkiiri. Erilise, n. n. kvartslambi filtri abil lahutatakse teine valgus ultraviolettkiirte valgusest, nii et päevalgus, lambivalgus jne. ei saa segada. Sel viisil saab tarviliikku asja valgustada ainult ultraviolettkiirtega. Need kiired näitavad muu seas, näiteks, kõige väiksemate verepritsmete olemasolu igalpool, plüüšriidel, punasel sammetil jne., ühesõnaga ka siis ja seal, kus harilik silm ka suurendusvahendite abil midagi ei näe. Muidugi peab kvartslambile abiks võetama mikroskoop; üldse pole kriminaalpolitsei tegevus praegu enam mõeldav mikromeeter-mikroskoobita.

P.

Võitlusest pornograafia vastu

Politsei ülesanded on väga mitmekesised ja laialdased, pole lõpuks ühtki ala ühiskonnas, millega politseil ei tule tegeleda kas otsekoheselt või kaudselt. Politsei peab hoolitsema üldise julgeoleku ja korra eest — see aga tähendab, et ta peab muret kandma kõigi ja kõige eest. Osa politsei tegevusest paistab silma kõigile, kusjuures kahjulks väga tihti need, kellele tuleb tegemist teha politseiga, vaatavad politseile ja ta tegevusele eitavalt, unustades, et politsei on sunnitud tülitama üht või teist kodanikku mitte oma isikliku tahtmise või erilõbu pärast, vaid seetõttu, et maksev kord ja seadused seda diikteerivad.

Osa politsei tegevusest ei paista üldse kellelegi silma, sellest tööst teavad ainult politseiametnikud ise. Ja see nägematu töö moodustab tihti väga suure osa politsei tööst. Kui kodanik loeb ajalehest, et

politseil läks korda tabada teatud kurjategijat, siis ei kujuta ta endale siiski ette neid eeltöid, mis tegelikult tehakse iga kuriteo selgitamisel. Ja on sarnaseid alasid, mille olemasolust harilik publik ei aimagi: neist aladest kõneldakse ja kirjutatakse ikka ainult siis, kui on midagi juhtunud. Siia kuulub kahtlemata ka politsei võitlus pornograafia vastu, võitlus, mis pole iseenesest kerge: publik ei ole ja ei saa tihti olla politseile abiks sel alal, politseil tuleb läbi ajada oma jõududega ja teha vaikset ja väsimatut tööd.

On selge, et võitlust pornograafia vastu ei saa pidada mõni üksik komisariaat või isegi prefektuur. Üheltpoolt on raske jätta üksikute alluvate ametnikkude otsustada, kas üks või teine pilt, raamat, päevapilt jne. on pornograafiline või mitte, ja teiselt poolt peab võitlus selle pahe vastu olema koondatud ühte kohta. Seda

on vaja seepärast, et pornograafiliste toodete levitamine ja valmistamine kuulub niisuguste kuritegude hulka, millede toimepanemiseks on vajalik teatud organisatsioon, mis tegutseb laiemal või kitsamal maa-alal (nagu rahamärkide võltsimine ja laialilaotamine), harilikult üle terve riigi või isegi üle mitme riigi. Teiseks aga sünnib pornograafiliste toodete valmistamine ja levitamine harilikult nii, et valmistamine sünnib ühes riigis ja laialilaotamine teistes. See on kurjategijate ettevaatusabinõu, seda tingib aga ka veel asjaolu, et klientuur — nii kurb kui see ka ei ole: enamaltjaolt haritud inimesed — tahab olla kaitstud sissekukkumiste vastu. Ühelgi inimesel (tihti perekonnainimesel) pole armas leida ajalehist oma nime ühenduses pornograafiliste toodete levitamisega. See olukord nõuab omalpoolt poliitsete koostöötamist üle maailma ning sarnane koostöö edeneb ainult siis, kui on igas riigis võitlus pornograafia vastu koondatud ühte keskkohhta.

Praegu tegutseb juba igas riigis niisugune keskkohht, millel on, rippuvalt riigi suurusest ja tema elanikkude kalduvusest osta ja produtseerida pornograafilisi tooteid, rohkem või vähem tööd, suurem või väiksem koosseis ning eriarhiiv. Riigiks, kus väga palju produtseeritakse pornograafilisi tooteid ja kus neid ka õige laialt levitatakse, on Euroopas Saksamaa, kuigi viimane ei seisa absoluutselt ega suhteliselt selles mõttes esikohal Euroopas: Prantsusmaa trumpab kindlasti üle Saksamaa, nähtavasti aga ka Hispaania, Austria ja, võib olla, veel mõni teine riik. Raske on siin leida mõõdupuud, raske on saada usaldustäratavaid statistilisi andmeid.

Seetõttu on kahtlemata huvitav jälgida Saksa vastava keskasutuse tegevust, sest see tegevus iseloomustab sarnaste keskkohhtade tööd üldse. Saksamaa pornograafiliste toodete vastu võitlemise keskkohht asub Berliinis, see on „Deutsche Zentralpolizeistelle zur Bekämpfung unzüchtiger Bilder und Schriften bei dem preussischen Polizeipresidium in Berlin“. Sellest hiiglatööst, mis tehakse selles keskkohhas, pole eemalseisvatel aimugi. Peab silmas pidama, et Saksamaa kuulub ka praegu nende riikide hulka, kus trükitakse kõige enam raamatuid. Ka Saksamaal pole peale uue konstitutsiooni vastuvõtmist eeltsensuuri, kuid siiski tuleb vastavatel ametnikkudel lugeda hulk kirjandust. Ükski kirjanik, kelle teosed

ilmunud saksa keeles, ükski saksakeelsete raamatute kirjastaja ei saa sellele kindel olla, et mõni raamat jääb silmapaari vahele. Kõigepealt katsutakse raamatu pealkirja järgi otsustada, kas see võib kahtlust äratada või mitte. Siis loetakse raamatute retsensioone, loetakse tähelepanelikult läbi parlamendi istungite protokollid (saksa parlamendis tulevad õige tihti kõne alla kahtlase sisuga raamatud) ja uuritakse tähelepanelikult nende kirjastajate poolt turule lastud raamatuid, kelle tegevus pornograafiliste toodete laialilaotamise mõttes äratav kahtlust. Vastav raamat loetakse mitme eriametniku, n. nim. referendi poolt läbi ja siis esitatakse eriteadlasele kirjalik aruanne; viimane otsustab, kas on vaja astuda samme teatud raamatu ja selle autori ning kirjastaja suhtes või mitte. Selleks eriteadlaseks oli pikemat aega prof. Brunner, kelle tegevuse vastu väga tihti protesteeriti, kes aga katsus objektiivselt ja asjatundlikult asju ajada ja küsimusi lahendada, mis sellel alal, kus kunsti ja pornograafia vahel on mõnikord raske tõmmata piire, eriti raske. Kui vastaval eriteadlasel paistab asi kahtlane olevat, kutsutakse kokku nõupidamisele, et küsimuse üle selgusele jõuda, kas maksab alustada kohtuprotsessi või mitte. Sealjuures minnakse välja põhimõttest, et tuleb ainult ajada niisuguseid protsesse, millede lõpp on enam-vähem kindel: ei taheta kaotatud protsessi näol asjatult raisata aega ja pealegi vähendada asutuse autoriteeti.

Igal juhul aga mahutatakse kahtluse all olev teos keskkoha arhiivi — vaatamata sellele, kas on tegemist populaarteadusliku tööga, ilukirjandusliku teosega, brošüüriaga, pildiga või ajakirja (ajalehe) numbriga. Muidugi registreeritakse arhiivis iga sinna sattunud ese. Nii on aja jooksul Berliini politseipresiidiumi juures tekkinud n. nim. „mürkide kapp“ (Giftschrank), nagu sakslased seda arhiivi nimetavad. Arhiiv on aastate jooksul paisunud õige suureks: sinna kuuluvad praegu üle 8000 trükitoote, mis on mahutatud kuude raamatukappi. Peaosa võtavad enda alla muidugi puhtpornograafilised raamatud, sopakirjandus, milles on jutt ainult armastuse tehnikast kõige halvemates mõttes. Need raamatud on ainult kirjutatud mustuse pärast, autorite ja kirjastajate eesmärgiks on olnud ainult rahateenimine; ka kõige vastutulelikum hinnang ei suuda neis raamatuis ja trükitoo-

teis leida midagi, mis seisaks kas või kaudses ühenduses kunstiga. Peale sarnaste raamatute leidub aga „mürkide kapis“ ka teoseid, millel ei puudu kunstiline väärtus. Üksikuid juhtudel on raamatute autoriteks tuntud kirjanikud, kes aga erootiliste situatsioonide kirjeldamises on läinud nii kaugele, et kohtul tuli otsustada raamatud konfiskeerida. Kõige väiksema osa moodustavad arhiivis need raamatud, mis paistsid politseile olevat kõlblusvastased, mis aga sarnasteks kohtu poolt pole tunnustatud. Arhiivi juures on raamatute nimekiri; see kataloog on salajane, ka on määratud käsitamiseks ainult vastavatele ametnikkudele, temas leiduvad ka täpsed andmed iga raamatu saatuse kohta.

Tähelepanu pöörab politsei keskkohal ka perioodilistele trükitoodetele. 1926. aasta politseinäitusel Berliinis võis näha näituse osas, mis oli määratud ainult eriteadlastele, hulk ajalehti, ajakirju, nalja- ja pilkelehti jne, millede ülirootiline sisu sundis politseid astuma tarvilikke samme. Nende trükitoodete nimetused näitavad juba, missuguse vaimusünitusega on tegemist. Ajakiri peab loomulikult juba oma pealkirjaga ligi tõmbama, ilmsüütu pealkirjaga ajakirja keegi juba erootilise ajakirja pähe ostma ei hakka. Sääraste ajakirjade hulka kuulusid, näiteks, politseinäituse ajal: „Berlin bei Nacht“, „Berliner Leben“, „Die Freundschaft“, „Die Ohne“, „Der Eigene“, „Der Geniesser“, „Das galante Leben“, „Die Bummelwoche“, „Reigen“, „Der Junggeselle“ jne. Neid ilmub ja kaob sadasid. Huvitav on, et niisugused saksa ajakirjad väljast paistavad oma hüpererootilise sisu poolest, kuna vastavaid prantsuse ajakirju („Le Rire“, „Eros“, „Frou-Frou“, „Sourire“ jne.) iseloomustab nende kuulutuste osa.

Kuid sellejuures ei moodusta sarnaste trükitoodete läbivaatamine kaugeltki keskkoha ajakirjade ja ajalehtede läbivaatamise osakonna suuremat tööd. Dr. Englishi teadete järgi vaatab see osakond läbi (protsentides): 45,9% ajalehti (s. o. terve osakonna tööst kuulub 45,9% ajalehtede läbivaatamisele), 13,2% kuulutuselehti, 5% erootilisi ajakirju, 4,8% muid illustreeritud ajakirju, 2,3% naljalehti, 1,3% pilkelehti, 1,3% homoseksuaalseid ajakirju, 1,3% filmilehti ja peale selle veel tõsisemaid erialalisi ajakirju (muusika-, teatri- jne. ajakirju). Peatähelepanu

pööratakse ajalehtede juures kuulutustele, sest sealt võib politsei üldse leida palju huvitavat, eriti aga veel kõnealolev keskkohal. Õige sageli leidub, näit., järgmise sisuga kuulutusi: „Alistuva iseloomuga meesterahvas otsib tutvust karmi ja energilise naisterahvaga“, „Kultuur- ja kombusajaloolisi teoseid müüb...“ jne. Esimesel juhul on politseil selge, et tegemist on ebanormaalseste kalduvustega inimesega, teisel juhul on sama selge, et keegi äritegija katsub levitada pornograafilist literatuuri. Muidugi antakse sarnased asjad kohe kriminaalpolitseile, kes katsub asja uurida; peaaegu alati on politsei tegevus tagajärjerikas ja nii mõnigi „kirjastaja“ on oma „karjääri“ alandanud vangla trellide taga.

Juba mitme aasta eest algas rahvusvaheline võitlus pornograafia vastu. Pornograafiliste toodete valmistamine ja nende levitamine on rahvusvaheline kuritegu, s.o. need teod pannakse toime, nagu juba alul mainitud, ühe organisatsiooni poolt korruga mitmes riigis — seda tõendab muu seas ka meie „suurimportööri“ Baggo tegevus, mis vist veel kõigil meeles. 12. novembril 1923. sõlmiti Geniis rahvusvaheline leping võitlemiseks pornograafiliste toodete vastu, selle lepinguga on ühinenud peaaegu kõik maailmariigid. See on muidugi väga tähtis ja aitab suurel määral sellele kaasa, et politsei võitlusel oleks tegelik edu. Nii, näiteks, ei tea tihti selle riigi politsei, kus asub kõnesolevate toodete levitaja, viimase tegevusest midagi: ta figureerib ainult mõne vahetalitusemehena, kogub aadresse ja raha ja saadab need mõnda teise riiki, kust oodatud kaup saadetakse soovijatele koju. Kui nüüd teise riigi ametivõimud saavad asja jälile (näiteks posti abil), siis teatatakse asjast ka selle riigi politseile, kus asub vahetalitaja ning asja läheb korda likvideerida. Näiteks, läheb Berliini politseil korda kinni võtta pornograafiliste toodetega kauplejat, mistõttu saadakse teada, kas ülestunnistamisest või läbiotsimisel leitud materjalist või postil kinni peetud kirjavahetusest, kust saadetakse pornograafilisi tooteid; saadud andmed antakse otsekohe edasi asjast huvitatud riigi politseile, kes siis võib samme astuda ka algallika — toodete valmistamise koha — kahjutuks tegemiseks. Olgu tähendatud, et linnadeks, kus kõige enam valmistatakse pornograafilisi tooteid, on Pariis, Viin, Budapest ja Barcelona.

Mis müüd puutub eriti Saksamaasse, siis valmistatakse seal kõige enam pornograafilisi teoseid loomulikult Berliinis. 1924/25 aastal karistati Saksamaal pornograafiliste toodete valmistajaid: Berliinis 102 korral, Leipzigi 37 korral, Kiilis 19 korral, Bremenis 13 korral, Kölnis 11 korral, Hamburgis 9 korral, Breslaus, Nürnbergis ja Münchenis igaüks 5 korral. Seejuures peab tähendama konfiskeeritud päevapiltide kohta, et nende seas figureerivad tõesti kõiksugused ülesvõtted, on katsutud vastu tulla kõiksugustele maitsetele, olgu nad nii rikutud ja keerulised; nii ei puudu isegi, näiteks, päevapildid, mis näitasid sugulist ühendust inimeste ja loomade vahel.

Konfiskeeritud ja hävitamisele määratud materjalid põletatakse kõik ära, kusjuures jääb alles ainult üks eksemplar, mis mahutatakse (kui on tegemist piltidega) erialbumi, kus kõik ülesvõtted grupeeritakse erialade järgi. Kui kuskil leitakse pornograafilisi ülesvõtteid, tehakse kõigepealt kindlaks, kas on keegi samade ülesvõtete eest juba varem karistatud. Sel teel on võimalik kindlaks teha, kui laialdaselt tegutseb „vabrikant“ ja kas keegi on sama kuriteo eest juba eelkaristatud. Kui suureks on kujunenud äriajamine sarnaste piltidega, seda näitab kõige paremini see asjaolu, et praegu on Berliini politseipresiidiumis 35 paksu albumit, mis täidetud pornograafiliste päevapiltidega.

Kuid võitlusega keelatud raamatute, ajalehtede ja ajakirjade ning pornograafiliste päevapiltide vastu ei piirdu keskkohta tegevus. Selle arhiivis leidub peale muu veel üks suur kapp, mis on täidetud kõiksuguste „nipsasjadega“. Viimased tõendavad veel ikord, kui rikas on inimeste fantaasia, kui on tegemist erootiliste küsimustega. Mõni asi on välja töötatud inimestamisvääriiselt hästi ja osavasti. Suurem osa asjadest on muidugi enam-vähem maitsetud ja määratud sarnastele inimestele, kes ostavad iga asja, millel mingisugune erootiline maik juures. Nende asjade seas leidub kujukeste, kastikesse jne. kõrval, mis on pärit muistetset aegadest, metallasju, mis on valmistatud meie päevil ja mis näitavad, et igast materjalist võib valmistada igasuguseid asju. Käärde, manseti-nööpide, sõrmkübarate, taskupeeglite kõrval leidub tuhatoose, tikukarpe, piibuotsi jne. jne., mis kõik on illustreeritud ilhes suunas.

Politsei keskkoha tähelepanust ei pääse ka film. Muidugi on sarnane tähelepanu esimeseks ülesandeks võidelda kõlblusvastaste filmide vastu. Peab aga tähendama, et Saksamaal ei edene nähtavasti puhtpornograafiliste filmide valmistamine: kulud on mõistagi hiiglasuured, väga suur on ka riisiko. Sarnaseid filme katsutakse rohkem produtseerida Prantsusmaal, kuid ka seal ei taha see äri õitseda, arvatavasti samadel põhjustel. Seetõttu piirdub Berliini keskkoha tegevus rohkem järelevalvega selle üle, kas pannakse tähele filmitsensuuri nõudeid, kas ei lavastata sarnaseid ettekandeid või filmide osasid, mis pole ettekandmiseks lubatud filmitsensuuri poolt. Praegu olevat olukord kujunenud sarnaseks — tänu just kõnesoleva keskkoha tegevusele, et filmi tsensuuri poolt ettekandmiseks keelatud kinolinte või nende osasid ka tõesti ette ei kanta; mõni aasta tagasi aga oli olukord ka selles mõttes hoopis täbaram.

Kõikide arhiivi paigutatud esemete kohta peetakse nimestikud. Harilikult on kõikide asjade kohta kolm nimestikku. Esimene on seatud kokku raamatu, pildi jne. pealkirja järgi tähestikulises järjekorras, teine — autorite nimede järgi ja kolmas — kirjastaja (resp. valmistajate) nimede järgi. Need nimestikud annavad täielise ülevaate iga eseme kohta, nende järgi saab ka kohe kindlaks teha, kas keegi on juba pornograafiliste toodete valmistamise või levitamise eest karistatud. Autorid ja kirjastajad figureerivad nimestikkudes nende nimede all, millele all vastav teos ilmus. On arusaadav, et need nimed on pea harilikult kõik pseudo-nimid. Kõik need „doktori“ aukraadi isikud, kes aastast aastasse kirjutavad sopalkirjandust, pole kaugeltki doktorid ja nende uhkelt kõlavad välismaa liignimed kõlavad tegelikult väga proosaliselt; need on kõik need nägematud Müllerid ja Schulzid, kes oma eluülespidamise leivad publiku halbade instinktide rahuldamisega. Kirjastajad — ka nemad on muidugi kui aumehed kunagi „välismaalased“ ja esinevad väljamõeldud nimede all — püüavad kirjastusele anda tihti nime, mis ka kohe näitaks millega ja kellega on tegemist. Nii, näiteks, tegutses üks sarnane aumees firma all: „Don Juan Casanova in Babylonien“. See peaks muidugi ogar olema, kes niisuguse äri iseloomu ei taipa. Nende nimestikkude pahe seisab muidugi selles, et neis ei fi-

gureeri autorite ja kirjastajate õiged nimed. Kohtud teevad alati selgeks kirjategijate tõelised nimed, kuid miskipärast pole need teada keskkohal vähemalt paljudel juhtudel mitte.

Sama pahe all kannatab ka alul nimetatud raamatute kataloog. Vaatamata sellele on viimane aga hästi läbi töötatud. Temast saab kohe näha, millal ja missugune kohus otsustas raamatu konfiskeerida ja hävitamisele määrata, samuti leidub selles andmeid, kas raamat ka hilisema kohtuotsusega jälle müügilolevat (mis küll harva juhtub). Raamat pole kataloogis korraldatud autorite nimede järgi, mis tooks endaga kaasa raskusi, vaid pealkirjade tähestiku järgi. Pealkirja järgi mahutatakse autori nimi, kui seda läheb korda teada saada, ja tema varjunimi, samuti kirjastaja nimi ja varjunimi. Mõnikord lisatakse juure veel ilmumise aasta, kuna

raamatu formaat, lehekülgede arv, trüki suurus jne. mingit osa ei mängi ja seetõttu ka ei märgita. Niisugused andmed on tähtsad raamatukauplustele, ametnikkudele nad midagi ei anna. Kataloog on määratud, nagu juba tähendatud, ainult ametnikkudele, mis muidugi pole igast küljest ideaalne kord, seepärast et raamatukaupmehed ja eriti antikvaarid kunagi ei tea, missugune raamat on müügilolevat ja missugune mitte. Kuid selle nähtuse vastu pole midagi parata.

Kõnesolev Berliini keskkohal on kahtlemata suure töö teinud, nagu teised vastavad asutused teistes riikides. Kuid lõpuni takistada ka need asutused pornograafiliste toodete valmistamist ja levitamist ei saa: inimeste tung niisuguste teoste järele on kahjuks ikka veel suur ja sellest oleneb toodete valmistamine ning nende levitamine. D. O.

Peeter Sagar surnud.

3. novembril suri Diakonisside haiglas „Eesti Politseilehe“ kauaaegne kaastöeline Peeter Sagar.

P. Sagar sündis 11. novembril 1889. a. Põltsamaal, oli 1905./06. a. Uue-Vändras kooliõpetajaks ja astus 1906. a. Tartu õpetajate seminari, kust ta heideti välja poliitilisest liikumisest osavõtu pärast. Maa-ilmasõjas sattus Sagar Saksamaale vangiks, kus viibis neli aastat. Tulles kodumaale, võttis ta osa Vabadussõjast.

Peeter Sagari tegevus ajakirjanikuna algas 1906. a., mil ta hakkas kaastööd tegema „Postimehele“. Vabanedes sõjaväest, astus Sagar 1920. a. „Tallinna Teataja“ toimetusse ja läks seal 1921. a. üle „Postimehe“ juure. 1925. a. läks Sagar „Vaba Maa“ juure, kus ta ka püsis 1929. aastani, mil tal tuli lahikuda tervislistel põhjustel „Vaba Maa“ juurest.

Peeter Sagari surmaga on eesti ajakirjandus palju kaotanud, palju kaotanud

on ka „Eesti Politseileht“, millele Sagar tegi veel haigeveodis väsimatult kaastööd.

Viimsed sõnad.

Inimene tahab elada, armastab elada — kui inimesel seda loomulikku instinkti, seda arusaadavat tahet ei oleks, poleks inimkonda olemas. Seetõttu ei taha keegi meeleldi surra, seepärast kardetakse surma. Ja nii peab see ka olema, see on loomulik tahe, see on terve instinkt. Kuid surema peame muidugi kõik. Ja need, kes on viibinud surijate juures, teavad, et elu väärtus tõuseb inimese silmas seda enam, mida lähemale jõuab lahkumise silmapilk.

Meil on nii mitmeigi kuulsa inimese sõnad teada, mis need inimesed ütlesid mõni hetk enne lahkumist. Need sõnad on enamalt jaolt autentsed, nad pole kellegi asjaarmastaja väljamõeldis. Need sõnad näitavad harilikult, et surija väga selgelt mõtles, et ta veel midagi soovis, et ta veel kord tahtis kinnitada ilma ja elu ilu ja väärtust — või aga ka selle väärtusetust. Ja isegi siis, kui surm järgnes pärast mõneajalist mõistuseta olekut, on inimesed tihti just enne surma veel tulnud meelemärkusele ja midagi selgelt ja arusaadavalt avaldanud. Surijate sõnad pole kunagi mõistatuslikud. Ja sedasama, mis meie võime tähele panna hariliku surija juures, näeme ka nende juures, keda surmataakse, samuti ka nende juures (niivõrd kui see on kontrollitav), kes vabatahtlikult lahkuvad elust.

Seda arvesse võttes peame tunnistama, et viimsed, kohtuotsuse põhjal surma mõistetud inimese sõnad on suure kriminaal-psühholoogilise tähtsusega, need sõnad näitavad varjamatul kujul inimese hingeelu, kes peab oma teod lunastama enneaegse surmaga. Niisuguste inimeste viimseid sõnu tahetaksegi allpool puudutada.

H. Marschall, kes seda küsimust on uurinud, toob huvitavaid andmeid kurjategijate viimsete sõnade kohta. Kahjuks puudutab ta aga ainult nende kurjategijate viimseid sõnu, kes surmati vastava kohtuotsuse põhjal, sootuks uurimata aga on jäänud teine ala selle küsimuse selgitamisel: mida kõnelevad viimsetes sõnades kurjategijad, kes surevad loomulikku surma? Muidugi on selle teise küsimuse külje uurimine ja selleks materjalide soetamine hoopis raskem, kuna küsimuse esimese külje uurimine ja materjalide kogumine on hoopis kergem.

Budapestis mõisteti omal ajal surma röövmõrtsukas Luscisc. Mees tappis ühe ajakirjaniku ja viimase ema ja röövis siis ohvrid paljaks. Roimar tabati varsti ning mõisteti kohtu poolt surma. Armu mehele ei antud ja tal tuli minna surma. Kui mees viidi otsuse täidesaatmise paigale, küsiti temalt, kas tal on veel midagi öelda. Mees vastas: „Paluge minu ohvrite eest!“ Huvitav on, et seda lauset võib üsna sageli kuulda mõrtsukate suust enne nende hukkamist. Need laused näitavad, et tegemist pole kurjategijaga, kel absoluutselt kadunud igasugused tunded, igasugused arusaamised kahjatsusest kordasaadetud teo üle. Neil peitub ometigi veel kuskil südamepõhjas mingi hele joon, neis leidub veel midagi positiivset, mis aga enne surma ei tulnud päevavalgele, mida võib olla, surmas elu ja selle nähtused, ümbruskond, viletsus, kired ja halvad kalduvused. Võib olla, et samastest inimestest poleks saanud mõrtsukaid, kui nende elu oleks läinud teist rada ja teises olukorras; võib olla — kuid see on muidugi küsimusemärk.

Sootu teise iseloomuga, kui tähendatud mõrtsukas, oli Viini roimar Schenk, kelle südametunnistusel lasusid mitmed roimad, mis toime pandi mitmel ajal. Schenk oli sündinud roimar, kui nii öelda võib. Sellele vastas siis ka selle kurjategija viimne „väljaastumine“, viimne esinemine. Ta tegi kõigepealt surmamise päeva hommikul väga hoolikalt tualetti, pani ennast nii hoolsasti riide kui vähegi võimalik. Timuka ette astus mees naeratades ja jättis temaga jumalaga sõnadega: „Ja nüüd, armas härra Lang, viige asi hästi läbi. Nägemiseni!“ Umbes samasuguses hingelises seisukorras viibis enne surma ka kirikuulul röövmõrtsukas Sternickel. Ka temalt küsiti veel, kas ta tahab midagi öelda enne surma. Ja mehel oli tõesti midagi öelda. Ta kõneles surmamisepaigal sealviibijatele kaunis kaua, pidas päris korraliku kõne, mis oli vürtsitud pilgetega ja naljaga. Oma kõne lõpetas mees sõnadega: „Ma tänan teid veel kord lahke ilmumise eest ja soovin teile nüüd hästi palju lõbu!“ Mehel oli igatahes huumorit ja ta tegi kindlasti nende ametmeeste ülesande kergemaks, kes pidid oma ameti tõttu viibima surmamise täidesaatmise juures. Kahetsusest

polnud mehe juures juttugi. Tema ja teised sarnased ei teadnud ega tea, mis on südametunnistus ja mis on kahetsus toimepandud teo üle. Ainus kahetsusetunne, mis sarnaseid kurjategijaid valdab, on kahetsus, et asi viltu läks ja et politsei liig kärmas oli.

Imestama panevad mitmekordse mõrtsulka Haarmani viimsed sõnad. Selle mehe hinge peal lasusid teadupärast väga paljud roimad, millede toimepanemist ta ei salanud, ega saanudki salata. Hannoveri roimar tähendas viimsete sõnadena: „Ma suren ilmsüütult!“ Politsei ja kohtuvõimud tegid kindlaks viimse täpsuseni paljud Haarmani poolt toimitud roimad, Haarman ise tunnistas peaaegu kõik temale süüks pandud roimad õigeks, ta aitas ametivõimudele veel igapidi kaasa asjade selgitamisel, juhatas üksikasjadele, mida politsei ei teadnud ja teada ei võinud. Ta andis eeluurimise all arusaadavalt ja igapidi selgelt vastusi esitatud küsimustele, ei olnud sealjuures ehmunud ega ärritatud, ega ka vihane. Ja ometi seletas see mees enne surma: „Ma suren ilmsüütult!“ See ei olevat kõlanud tühja fraasina, mehe terve olek ja näoilme ning sõnade kõla näitasid, et roimar tõesti usub sellesse, et ta on ilmsüütü ja läheb surma ilmsüütult. Millega seda seletada? Nimetatud H. Marschall katsus asja seletada järgmiselt. Haarmanis oli kadunud igasugune inimlik tunne, temas oli surnud igasugune arusaamine süü ja kättemaksu üle. Temale jäid mõistatuslikeks inimkonna seadused, mis nõudsid tema pead lunastuseks teiste inimeste elule: ta elas, oli ja mõtles hoopis eemal neist seadustest. Ja siis ei saa muidugi imestada, et ka kurikuulus prantsuse mõrtsukas kiimalusest Landru tähendas enne surma: „Ma suren ilmsüütult!“ Mõlemad olid mitmekordsed mõrtsukad, mõlemad panid tapmisi toime paljude aastate vältel, igakord hästi läbimõeldud plaani järgi; mõlemad tapsid kiimalusest, s. o. mõlemad olid seksuaalroimarid, kusjuures prantslane armastas omamoodi ja tappis naise, sakslane — mehi. Kui ebanormaalse kalduvustega mehed panid nad toime kuritegusid mingisuguses verejanus, mingisuguses joovastuses. Kui janu oli kustutatud, kui kired olid rahunenud, oli kõik unustatud, inimestel polnud siis enam mingit sidet nendega, keda nad tapsid; nende ohvrid ja nende poolt kordasaadetud teod olid unustatud, olid nagu mälust kustunud.

See on, võib olla, parimaks tõenduseks sellele, et Haarman, Landru ja teised sarnased kurjategijad olid hullumeelsed, see aga on ühtlasi tõenduseks sellele, kuivõrd hädaohtlikud need mehed olid ühiskonnale. Tapeti rahuliku südamega — ilma igasuguse arusaamiseta, et see on halb ja — mis peaaegu — on hädaohtlik mõrtsukale.

Sootu teise iseloomuga ja ilmavaatega oli Varasdini mõrtsukas. Kaks talumeest Varasdini tapsid ära ühe talunaise ja röövisid viimase paljaks. Politsei sai varsti kurjategijate jälile ja mehed võeti kinni. Kohus tegi surmaotsuse. Seda otsust ei muudetud ka armuandmise teel. Mõlemad mehed viidi surmamispäigale, kusjuures neid ei surmatud korraga, vaid üksteise järel, nii et teine mõrtsukas pidi pealt vaatama esimese roimari surmamist. Surmamine sündis poomise teel. Kui üks roimar oli surnud, astus timukas teise roimari juure ja pani talle kõie ümber kaela. Siis karjus see mõrtsukas: „Kaks pead ühe vastu — mis teab maailm õigusest!“ See kõlab kui hästi kombineeritud anekdoot, ei ole aga seda mitte. Selgemalt ja primitiivsemalt ei saanud surmamõistetud enam väljendada oma tundeid ja oma arvamist. Kõik, mida tema pea veel võttis viimisel hetkel siin maailmas, oli kihvtine naer ja jõuetu viha maailmas valitseva korra vastu.

Võiks lõpuks veel mainida hoopis teistsuguste inimeste viimseid sõnu, nende omi, kes surma läinud vabatahtlikult. Tihti muidugi neid ei tea ja kunagi pea neid ei kuule. Selle vastu aga on tihti teada väbasurma motiivid. Nende seas, kes on ise lühendanud oma elu, torkab silma omapärase talitusviisi poolest Viini parun Hans von Teichen, kes enese surmas 1926. aastal. Mees elas väga heas olukorras. Ta oli jõukas, elurõõmus ja päris andekas. Tal polnud võlgasid ega õnnetut armastust, ta polnud haige ja tal polnud tülisid. Mehel oli suur mõis, ta tegutses mõisapidajana, jahimehena ja kirjanikuna. Üldiselt oli ta küll omapärane inimene, kes aga kellelegi kurja ei teinud ja kellele ka teised kurja ei teinud. Mehe nõrk külg seisis selles, et ta arvas enese olevat suure kirjaniku. Mees kirjutas hullu draamasid, kuid neid ei võetud vastu. Siis hakkas ta ise lavastama oma teoseid. Palkas mängijaid, üüris ruumid ja mängis, pealegi mängis ta alati oma draamide peasi. Muidugi tuli män-

gida tühjade saalide ees, sest need draamad kedagi ei huvitanud. Arvatavasti nägi mees kord, et sarnane talitusviis on ülearune ja rumal, arvatavasti jõudis ta otsusele, et ta ikkagi kirjanik ei ole ja et need etendused on tühised ja mõttetud. Arvatavasti otsustas ta sarnases mee-

olus lahkuda siit maailmast. Ja mõttele järgnes tegu. Enne surma kirjutas ta aga veel suurimale Viini ajalehele „Die Neue Freie Presse“ kirja, mille ta ise viis postkasti ja mis lõppes iseloomustavate sõnadega: „Bin nun mausetot, juchhu! Nirgends drückt mich mehr der Schuh!“

T. T.

Vargad, kes ei varasta.

Et vargus on karistatav, teab igaüks. Kuid missugusel määral karistatakse missuguse varguse toimepanemise eest, seda harilik kodanik, kellel pole tulnud tege- mist teha kohtutega (näiteks tunnistaja näol), ei tea. Mis on lihtvargus ja mis on murdvargus, mis on karistuse ülem- ja alamäär esimese lihtvarguse toimepanemise eest, kuidas karistatakse taskuvargust jne. — nendele küsimustele suudab peale juristi harilikult vastata ainult — varas, mõistagi elukutseline varas, kes on tarviliku hariduse täienduse saanud vanglas teistelt ametivendadelt. Siis on aga ka loogiline, et elukutseline varas katsub varguse printsiibi alusel raha teenida — ilma et ta sattuks konfliktiks seadusega. Nii on siis tekkinud ja tekkimas (esialgu küll ainult Ameerika Ühendriiki- des) eriline varaste liik: vargad, kes ei varasta, kuid siiski varguse põhimõtte alusel löövad endale profiiti.

Lood, milledest on jutt, sünnivad suurtes kaubamajades. Igas suures kaubamajas on ametis eradetektiivid, kelle ülesandeks on tähelepanematult publikut jäl- gida, s. o. tähele panna, kas pole publiku seas pilkanäpumehi. On teada, et kaubamajade sissesead soodustab vargusi. Rahvast käib neis murdu, kaubad on lahtiselt laudadel, lettidel, toolidel, riulitel — ja see asjaolu võib isegi muidu ausa inimese viia kiusatusse, nagu tõendab tegelik elu. Kui detektiiv paneb tähele, et keegi oma- pead kaup „ostab“, võtab ta võimalikult tähelepanematult sarnase „ostja“ kinni ja toimetab selle juba ametliku politsei kät- te; kaubamajade detektiivid on eraamet- nikud, kes ei täida mingisuguseid politsei funktsioone. Vaatamata nende ametnik- kude tähelepanuse sünnivad kaubamaja- des ikkagi vargused, nii et omanikud aas- tate jooksul saadud kogemuste põhjal või- vad juba täpselt kalkuleerida kahju suu- rust, mis saadud sarnaste vargustega.

See kahju võetakse arvesse kaubahin- dade kalkuleerimisel, nii et tegelikult kan- nab kahju ostjaskond, kes maksab varguste tõttu rohkem kauba eest. Vargused tule- vad alata uuesti ette seepärast, et kau- bamajade vargad on äärmiselt osavad ja kiired ja muidugi ka suurte kogemustega ning ettevaatlikud. Just Ameerika Ühend- riikides on kaubamajade vargused eriti levinud, vaatamata sellele, et sarnaseid vargusi seal hoopis rängemalt karista- takse kui Euroopa riikides. Nüüd aga on Ühendriikide kaubamajade vargad välja mõelnud uue võtte, mis on hoopis kasuli- kum kui vargus ise, sealjuures hoopis hä- daohutum: nad teenivad nimelt raha sel- lega — et nad ei varasta. Kaubamajade detektiivid on neile selle võtte läbiviimi- sel vastu tahtmist abiks ja müüjad ei tea, kuidas tegutseda nüüd kurjategijate vas- tu. Kuidas vargus uue süsteemi järgi sün- nib, seda näitavad järgmised lood:

Wanamakeri kaubamaja New-Yorgis on suurimaid Ühendriikides ja üldse ma- ailmas. Selles kaubamajas pani üks era- detektiividest tähele, kuidas keegi noor- mees võttis kübara ja selle endale pähe pani, kusjuures hinnasedel rippus veel mütsi küljes. Mees tahtis kiiresti kauba- majast kaduda. Detektiiv läks tundma- tute järele ja sai ta kätte just ukse juures. Mees viidi muidugi lähemasse politsei- jaoskonda. Ta protesteeris kõvasti kinni- võtmise vastu ja jatkas oma protesti kõi- gest jõust ka politseijaoskonnas. Kõigele sellele vaatamata pandi mees kinni. Järg- misel päeval viidi varas kohtuniku ette. Seadus näeb sarnaste süütegude haruta- mist ette 24 tunni jooksul pärast süüdlase areteerimist. Asja harutamist toimetat- takse n. nim. kiirkohtus. Kohtus võttis noormees taskust kviitungi ja esitas selle naeratades kohtunikule. Kviitung oli korras, ta polnud võltsitud ning oli näha, et noormees oli küsimuse all oleva kübara

ostnud Wanamakeri kaubamajas ja tarvismineva summa maksnud. Muidugi mõistis kiirkohtunik mehe õigeks ja andis talle otsekohe vabaduse tagasi. Sellega asi ei lõppenud, sest muidu poleks ju terve asi instseneeritud. Noormees kaebas omaltpoolt kaubamaja kohtusse, nõudes 1000 dollarit kahjutasu auhaavamise ja vabaduse kitsendamise eest. Ja on selge, et noormees protsessi võitis ja võitma pidi. Ta oli nagu korralik ostja kunagi endale ostnud kübara ja pidi „nagu kurjategija“ viibima „ilmsüütult“ vanglas ja kannatama oma „ausa nime“ mustamise all. Kaubamajale läks maksuma see nali 1000 dollarit.

Veidi hiljem juhtus samas kaubamajas analoogiline lugu. Üks detektiividest pani tähele, kuidas keegi noormees ettevaatlikult ringi vaatas ja siis lauall võttis paari kindaid ning need peitis oma tasku. Jällegi palus detektiiv mehe politseisse, ta protesteeris ja tõendas oma ilmsüütust, jällegi pandi mees pokri; järgmisel päeval tõendas ta ettepanud kviitungi abil, et teda on asjata tülitatud ja ilmsüütult vangikambri paigutatud ja jällegi pidi kiirkohtunik mehe õigeks mõistma, sest Wanamakeri esindaja kohtus nõi tunnistama, et kviitung on korras ja et kindad on korrapäraselt ärist ostetud. Noormees kaebas omaltpoolt kaubamaja kohtusse ja jällegi pidi Wanamaker maksma 1000 dollarit.

Muidugi mõjusid need lood närveerivalt kaubamaja direksioonile, sest kui kaua maksta 1000 dollarit selle eest, et keegi pole midagi varastanud. Detektiivid kutsuti direksiooni ette, neile seletati täpselt viimased sündmused, neile pandi südamele hoiduda tulevikus valeareteerimiste eest, seejuures ikkagi publikut kontrollides ja tõsiseid vargaid trellide taha toimetades. Neid detektiive, kes toimivad ülepealkaela, ähvardati teenistusest vallandada. Muidugi ei juletud enam talitada liig kiirelt, katsuti tõesti leida ainult tõsiseid vargaid. Kuid ega see kerge pole! Vahepeal aga olid kurjategijad nähtavasti ka otsusele jõudnud, et trikki tuleb veidi muuta, et temast jälle tulu saada: arvatavasti olid vargad mõnel juhul asjatult ostnud kaupa ja oma trikke ümbervaatamise jne. näol asjatult teinud.

Ühel ilusal päeval pani üks detektiividest tähele, kuidas keegi daam väga osavalt ja ettevaatlikult katsus kõrvaldada letilt siidsukki. Asi näis igapidi olevat

kahtlane ja detektiiv ruttas daami juure, paludes ette näidata ostetud sukade kviitungi. Daam otsis ja otsis, kuid ei leidnud kviitungit. Nüüd mindi koos (daam muidugi protesteeris valjult, see kuulub juba toimingusse) vastava müüjanna juure. Viimane tõendas, et ta pole ettenäidatud daami kunagi varem näinud; müüjanna tähendas küll, et sarnaseid sukki, nagu daam püüdis kõrvaldada, ostis umbes tunni aja eest keegi meesterahvas. Siis mindi kassasse. Ka kassapreili ei tunnud daami ja tõendas, et sarnast daami tema kassa juures pole näinud. Nüüd oli detektiiv täiesti kindel ja mindi koos politseijaoskonda. Seal kordus vana lugu: kviitungi mitteleidmine, süütuse tõendamine, peale selle, nagu naisterahva juures kord ja kohus, pisarad, krambid jne. Ka see lugu maksis Wanamakeril ilusat raha: seekord juba 2000 dollarit. Daam näitas järgmisel päeval kiirkohtunikule ette nõutud kviitungi. Daami rahatasku voodris oli auk ja kviitung oli loomulikult rännanud sinna. „Ärrituse“ tõttu ei leidnud daam muidugi kviitungit ja ei pannud tähele ka auku voodris. On ülearune juure lisada, et ülejäänud protseduur käis juba tuntud rada: vabaksmõistmine, kaubamaja kohtusse kaebamine ühes kahjutasu nõudmisega. Daam nõudis aga — ja selles seisabki õieti peaerand — 2000 dollarit ja mitte 1000 nagu mehed. Ta teadis muidugi, et Ameerika Ühendriikide kohtud vaatavad väga vastutulelikult naisterahvale. Naisterahva auhaavamine ja temalt vabaduse riisumine hinnati kohtult ka tõesti kõrgemini, nii et naispetis sai nõutud 2000 dollarit.

Detektiivid on kõik sellel arvamisel, et viimasel juhul mängis areteeritud naisterahvas kokku mõne meesterahvaga. Mees ostis sukad ja maksis need kinni ning andis siis saadud kviitungi ja kauba tähelepanematult „daamile“. Viimane oli valmistanud oma rahakotis tarvilise augu, kuhu kviitung pidi õigel silmapilgul kukkuma ja — asi oli korras. Kuid see arusaamine tuli detektiividel liig hilja.

Kaubamaja ametnikud, nii müüjad kui detektiivid, samuti ka juhatas on praegu nõutud uue triiki vastu. Tähelepanu vähendada ei saa, selle tagajärjeks oleks otsekohene varguste tõus, kus kindlasti esineksid ka need vargad, kes midagi ei varastanud, kuid ka politseisse alati toimetada ei saa, see on mõnel korral isegi väga kallid lõbu. —t.

Välismailt.

Hea inimestetundja.

Ludvigshafeni linnas kuuldus ühel ööl vali laulmine, mis kostis üle mitme tänava ja platsi. Laulmise kohale ruttas kordnik, kes ka laulja eest leidis: mees lamas maas ja laulis nii valjusti, kui aga häälandis. Kordnik kutsus mehe jaoskonda, et teha protokoll rahurikkumise eest. „Areteeritu“ ei tõusnud aga püsti, vaid seletas, et tema käia ei saa, ja hakkas kaebama suurte valude üle seljas, seletades, et teda on pussiga haavatud. „See ei anna aga ometi põhjust laulmiseks,“ tähendas kordnik. „Ja vaadake,“ ütles haavatule, „kui mina oleksin appi hüüdma hakanud, poleks keegi mu juure tulnud!“

Voorimees detektiivina.

Hiljuti surnud Conan Doyle armastas seltskonnas viibides jutustada ühest loost, mis temaga kord juhtus Ameerika Ühendriikides. Conan Doyle pidas Ühendriikides loenguid ja oli jõudnud Bostoni linna. Ta palkas raudteejaamas voorimehe, et sõita võorastemajja. Jõudes viimasesse, tahtis ta sõidu eest voorimehele raha maksta, kuid see ei tahtnud raha vastu võtta, tähendades: „Mul oleks, härra Doyle, hoopis armsam saada teilt pileti peetavale loengule. Kirjutage ainult oma nimi paberitükikesele, küllap ma siis juba pääsen rahata loengule.“ Doyle oli muidugi imestunud ja küsis voorimehelt, kuidas ta teab, et sõitjaks oli just Doyle. Voorimees seletas: „Ajalehtede kaudu sain muidugi teada, et teie siia tulete. Ma olen lugenud teie romaane ja panin seetõttu kohe tähele, et teie mantel näitab, et New-Yorgi ajakirjanikud on teid kinni pidanud, teie juuksed näitavad, et teie olete neid ajada lasknud Philadelphias, et teie kübar võib pärit olla ainult Chicagost, kus sarnaseid kübaraid valmistatakse, ja teie parema jala saabas näitab mudajälgi, mis võivad, muda järgi otsustades, pärit olla ainult Buffalost. Sellest on näha terve teie marsruut, nii et teie ei või keegi muu olla kui kuulus Conan Doyle.“ See loogiline mõtlemisviis meeldis väga kuulsale kirjanikule ja ta küsis veel lisaks, kas voorimehel tõesti teisi andmeid tema äratundmiseks polnud. „Oli küll,“ ütles voorimees, „teie kohvril seisab ju suurte tähtedega teie nimi!“

Eriline tundemärk.

Leningradi läheduses pandi mõne aja eest ühes külas välja järgmise sisuga kuulutus: „Suure autasu saab see isik, kes leiab kohtuniku Petrovitši laiba, kes nähtavasti on uppunud Neeva jõkke. Isikukirjeldus: pikkus 1,78 mtr., mustad juuksed, pruunid silmad. Erilised tundemärgid: Tema k o g e l e b.“

Eksperiment.

Keegi Berliini ajakirjanik tahtis oma tuttavatele näidata, et inimene saab läbi viia kõiksuguseid asju, kui tema seda ainult oskab teha ja seda teeb endastmõistetava ilmega. Selle tõenduseks pani mees selga töölise riided, läks ühele Berliini peatänavale, kiskus sealt välja mõned tänavakivid ja hakkas rahulikult einetama. Kui kõht oli täis, pani ajakirjanik kivid jälle hoolega kohale ja läks rahulikult minema. Läheduses seisev kordnik oli kogu aeg tema juures ja hooldis selle eest, et tööline ei sattuks hädaohu tänavliikumise tagajärjel ja saaks rahulikult viia töö lõpule.

Rasked kuriteod Preisis.

Nagu nähtub Preisi ametliikudest statistilistest kokkuvõtetest, tapeti Preis 1928. aastal 827 isikut, 497 meest ja 330 naist, sellega siis 4 meest rohkem ja 18 naist vähem, üldse 14 isikut vähem kui 1927. aastal. Esikohal seisis Berliin, kus iga miljoni elaniku peale tuli 34 tapmisjuhtumit; Berliinile järgnesid: Saksen (23), Brandenburg, Ülem-Sileesia ja Reimimaa (ä 22), Ida-Preisi, Pommerni ja Vestfaleni (ä 20), Alam-Sileesia (18), Hessen-Nassau (17), Hannover (14) ja Schleswig-Holstein (11). Keskmise arv oli 21 tapmist iga miljoni elaniku kohta. Võrreldes 1927. aastaga tõusis tapmiste arv Berliinis 17 võrra (iga miljoni elaniku kohta), Pommernis 10 ja Hannoveris 7 võrra, kuna see arv langes: Hessen-Nassaus 26, Schleswig-Holsteinis 11 ja Brandenburgis 6 võrra. Teistes provintsidest püsis umbkaudselt endine arv. Sellest nähtub, et tapmisi pandi suuremal arvul toime tööstuse piirkonnas, kuna põllutöö piirkonnas oli tapmisi hoopis vähem. Tapmisi pandi peaaesjalikult toime mahalaskmise, mahalöömise, pussitamise ja

uputamise teel. Tapetuid võib surmamise viiside järgi jaotada kolme gruppi. Esimene peagrupp koosneb 252 isikust, s. o. umbes ühest kolmandikust üldarvust. Siia kuuluvad väikesed (kuni 1 aasta vanuseni) lapsed, kelle tapsid nende emad kas kohe peale sündimist või natukene hiljem. Emad olid pea kõik vallalised ja tapsid oma lapsi uputamise, kägistamise teel. Teise peagruppi kuulub 123 inimest. Siia kuuluvad need isikud, kes pärast teise inimese tapmist ka otsekohe endale lõpu tegid. Enamalt-jaolt olid tapjad ja tapetud sugulased. Harilikult lähevad, nagu andmed näitavad, emad vabasurma, võttes kaasa oma väikesed lapsed; harva teevad seda ka isad või aga mõlemad vanemad. 31 juhul sündis see ühe lapsega, 6 juhul — kahega, 2 juhul — kolmega ja 1 juhul — neljaga. 16 abielupaari ja 20 pruutpaari surmasaamisel tappis meesterahvas naisterahva ja läks siis vabasurma, ümberpöörduvalt juhtub sarnane tegu õige harva. 20 teisel juhul tappis mõrtsukas teisi inimesi (kokku 31 inimest) ja siis enese; 1 korral tappis mõrtsukas enne enesetapmist neli isikut, 1 korral — kolm isikut, 6 korral — 2 isikut ja 12 korral — ühe isiku. Enamalt-jaolt on niisuguste roimade põhjuseks majanduslik olukord, halb perekonnaelu ja õnnetu armastus. Kolmas peagrupp koosneb 179 isikust, siin figureerivad peaaegu ainult mehed. Tapmised on toime pandud tüli tagajärjel, kusjuures kannatajateks ja roimariteks osutuvad suuremalt osalt töölis- ja mäetöölised. Ülejäänud osa — 273 juhtumit, s. o. üks kolmandik — koosneb tapmistest röövimise otstarbel, samuti aga ka ametnikkude tapmistest kurjategijate tagaajamisel ja tapmistest, millede toimepanemise põhjused pole teada.

Palvekirjade vabrik.

Kopenhaagenis areteeriti hiljuti keegi petis, kes 35 aastat tegutses palvekirjade kirjutajana ja selle aja jooksul kirjutas palvekirju ainult enda kasuks. Mees saatis palveid tervele maailmale ja kurtis harilikult selle üle, et ta on töövõimetu, et tal on tiisikusehaige naine ja neli alaealist last, ja palus muidugi abi. Need lapsed jäid alaealisteks terve mehe tegevusaja jooksul, s. o. 35 aastat, samuti ei paranenud „vaene“ tiisikusehaige naine ka 35 aasta jooksul, kuid see naine ei sumud. Tegelikult polnud mehel muidugi tiisikusehaiget naist ega lapsi. Mees oskas

nii osavasti paluda, et paljud tema abiandmise palvetele sisse kukkusid ja raha saatsid, kes vähem, kes rohkem. Petetute seas on ka taani printsess Marie, endine Mecklenburg-Schwerini suurhertsoginna, siis mitmed krahvid, parunid, pangaomanikud jne., isegi inglise kuninganna, kes petisele laskis saata 150 inglise maela. Petisel oli suur hobusekasvandus, ilus suvila ja uhke auto, mis kõik teenitud abinurumise teel.

Maailm tahab, et teda petetaks.

Saksamaal, ilusa Saale jõe kallastel, juhtus mõne aja eest ilus lugu, millel küll ei puudu kriminaalne maik, mis aga sisult hästi koomiline. Alevilku jõudis ühel ilusal pühapäeval mingi näitlejate trupp, kes samal õhtul tahtis anda etenduse. Leiti ka kohe tarvilikud ruumid: võõrastemaja saal. Hoovi paigutati suured korvid, milles pidid olema tarvilikud rekvisiidid. Kavatseti mängida „Maailm tahab, et teda petetaks“. Tükk oli kõigile uudiseks. Direktorihärra ilus tütar ja noormees, kes pidi mängima kangelase osa, tegid suurt kihutustööd, samuti ka direktor ise. Ja tõesti suudeti lühikese aja jooksul äratada kõikide huvi, nii et õhtul oli saal tungil täis. Oodati pool tundi, oodati tund, kuid etendus ei alganud. Pika ootamise peale ilmus lõpuks lavale võõrastemaja vana värisev kojamees, kes teatas, et „trupp“ on kadunud. Korvid jäid küll võõrastemaja hoovi, kuid nad olid täidetud kividega. Korvidel ja samuti näitelava laual leiti paber pealkirjaga: „Maailm tahab, et teda petetaks“.

Raffineeritud kohtuotsus.

Colorados, Ameerika Ühendriikides, juhtus hiljuti järgmine lugu, mis on mõeldav vast ainult Ühendriikides. Kohtunik Arthur Miggs unustas ühel õhtul, võõrastemajja minnes, auto valgustamata ja eksis seega vastava määruse vastu. Järgmisel päeval leidis tema kohtulaualt protokoll ja kohtulakutse enese kohta. Asi allus temale enesele, mis on Ühendriikides ainult võimalik. Kohtunik Miggs kutsus siis ka, nagu kord ja kohus, süüaluse Miggsi kohtulaua ette, samuti aga ka tunnistaja Miggsi. Määratud päeval peeti siis kohus. Ilmunud oli muidugi kohtunik Miggs, süüalune Miggs ja tunnistaja Miggs. Et ses asjas kõik oli korras, hakkati kohe kohut mõistma. Kohtunik Miggs mõistis

endale pärast väikest nõupidamist 5 dollarit karistusena määruse vastu eksimise eest — ja maksis need 5 dollarit kinni. Siis küsis kohtunik Miggs tunnistajalt Miggsilt, kui palju see nõuab tunnistaja tasu. Tunnistaja Miggs palus endale määrata 5 dollarit. Kohtunik Miggs võttis varem makstud 5 dollarit laualt ja andis need tunnistaja Miggsile, s. o. pistis nad tagasi tasku. Sellega oli istung lõpetatud.

Kaval kohtupristav.

Vestervaldes elutses keegi maamees, kes kuidagi ei tahtnud vastu võtta kohtupristavit, kellele ta pidi maksma raha.

Alati oli mees kodunt ära, nii et pristav oli püsti hädas. Ühel päeval õnnestus pristavil siiski kokku saada maamehega. Kuid see oli ka sarnaseid ootamatusi varem näinud ja oma ukse ette mahutanud koeraputka, milles oli tige koer, kes kedagi majja ei lasknud. Kaval kohtupristav leidis siiski väljapääsu, tänu kaasaõuetud autole. Pristav keeras masina ümber ja sõitis tagumise poolega koeraputka juure ning laskis siis bensiinigaasi koeraputkasse, millega koer uimastati. Siis läks mees rahulikult majja, õiendas imestunud maamehega asjad ja väljus enne kui koer oli toibunud.

Väljaandja: **Kohtu- ja sisem. administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- R a n d m a n n, Eduard, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1923 a. nr. 759. (26036)
- B r o k m a n n, Helene, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 29. 12. 19 a. nr. 5501. (26037)
- V i r k e p u u, Nikolai, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 13. 4. 1927. a. nr. 3243. (26038)
- N õ m b e r g, Juhan, välja antud Kuivajõe vallavalitsuselt 9. 2. 20 a. nr. 490. (26039)
- M a j o r, Elfriede, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 18. 7. 28 a. nr. 468. (26040)
- T r a k s, Alfred, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 25. 1. 27 a. nr. 2197. (26041)
- S c h u m a c h e r, Valter, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 2. 2. 25 a. nr. 352. (26042)
- P e e t o n, Arthur, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1922 a. nr. 43. (26043)
- K r u f t, Aliide, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 1929 a. nr. 1869. (26044)
- V a n a v e s k i, Amalie, välja antud Triigi vallavalitsuselt 1925 a. nr. 147. (26015)
- U r b - K a p p e, Liisa, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 1921 a. nr. 14985. (26016)
- P i l l, Johannes, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1921 a. nr. 13603. (26017)
- S e m p e l s o n, Karl, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 1929 a. nr. 1833. (26018)
- T e e t s, Valter, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1920 a. nr. 9853. (26019)
- L ä k k, Maria, välja antud Haapsalu politsei jaoskonna ülemalt 1924 a. nr. 209. (26020)
- M a t j u s c h o n o k, Marie, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1922 a. nr. 1060. (26021)
- T e r r a s, Johannes, välja antud Pajusi vallavalitsuselt 1927 a. nr. 74. (26022)
- G r e n f e l d t, Marta, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1923 aastal. (26023)
- P i i n, Hilda, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1922 a. nr. 108. (26024)
- M a l s r o o s, Liisa, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 3985. (26025)
- M a l s r o o s, Hans, välja antud Tallinna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1922 a. nr. 14049. (26026)
- M ü h l b a c h, Bernhard, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 1926. a. nr. 653. (26027)
- M i t t, Peeter, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt nr. 3039. (26028)
- A n n u s, Heinrich, välja antud Harku vallavalitsuselt 1927 a. (26701)
- R o e s e r, Johannes, välja antud Harku vallaval. 30. 1. 20 a. nr. 286. (26702)

- Lintsbach, Albert, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1920 a. nr. 8620. (26029)
- Oja, Jaan Jakobi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 4. 9. 23 a. nr. 1733. (26045)
- Nukmann, Rudolf Juhani poeg, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 1928 a. nr. 4369. (26046)
- Leper, Sophie Pauli tütar, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 1925 a. nr. 1275. (26047)
- Nõmm, Mart Mardi poeg, välj antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 1926 a. nr. 617. (26048)
- Pruul, Liisa Johani tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 1923 a. nr. 679. (26049)
- Vorontsov, Nikolai Jegori poeg, välja antud Senno vallavalitsuselt 1927. a. nr. 754. (26050)
- Lukke, Liisa Mihkli tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 1925 a. nr. 244. (26051)
- Saagim, Herman Madise poeg, välja antud Pärnu jaoskonna politseikomissariilt 1927 a. nr. 113. (26052)
- Jaus, Aleksander, välja antud Tallinna sadama politsei jaoskonna ülemalt 1923 a. nr. 73. (26053)
- Piilmann, Karl Kristjani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1923 a. nr. 2075. (26054)
- Lintsbach, Fred Alfredi poeg, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 16. 5. 28 a. nr. 149. (26055)
- Sahk, August Augusti poeg, välja antud Vao vallavalitsuselt 2. 11. 26 a. nr. 218. (26056)
- Saulep, Amalie Hindreku tütar, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 12. 1. 25 a. nr. 76. (26057)
- Grönvalk, Marie, välja antud Naissaare vallavalitsuselt 14. 5. 23 a. nr. 8. (26059)
- Vanatalu, Verner Johannese poeg, välja antud Väinjärve vallavalitsuselt 13. 11. 23 a. nr. 320. (26523)
- Liblikmann, Karla Juhani p., välja antud Väinjärve vallavalits. 16. 4. 20 a. nr. 369.
- Armberg, Jakob, välja antud Paldiski pol. jsk. ülemalt 1919 a. nr. 295. (26601)
- Aser, Osvald, välja antud Kloostri vallav. 19. 1. 29 a. nr. 28. (26602)
- Kukk, Emmi, välja antud Tall. 3. jsk. politseikomissariilt 12. 7. 29 a. nr. 381. (25800)
- Maripuu, Ivan, välja antud Abroka vallaval. 3. 4. 28 a. (26703)
- Nigul, Pauliine, välja antud Kõrgesaare vallavalitsuselt. (26704)
- Pluss, Hermide, välja antud Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 11. 8. 22 a. (26705)
- Kahver, Karl, välja antud Viluvere vallavalitsuselt nr. 10. (26706)
- Hoffart, Johannes, välja antud Tall. 4. jsk. politseikomissariilt 1927 a. (26707)
- Pilar-Pilchau, Theodor, välja antud Ravila vallaval. 5. 12. 19 a. (26708)
- Pihlakas, Gustav, välja antud Kurna vallaval. 4. 5. 20 a. nr. 773. (26709)
- Norbeck, Martin, välja antud Nehatu vallaval. 1920 a. nr. 1112. (26710)
- Kuusmann, Aliide, välja antud Nehatu vallaval. 16. 8. 20 a. nr. 841. (26711)
- Saaliste, August, välja antud Järvakandi vallaval. 1927 a. nr. 112. (26712)
- Ilves, Senta, välja antud Nõmme jsk. politseikom. 5. 11. 28 a. nr. 547. (26713)
- Turp, Jenny, välja antud Rakvere politseiülemalt 1921 a. sept. (26714)
- Kuulmets, Anette Kristjani t., välja ant. Kunda alevival. 23. 1. 22 a. nr. 9. (44190)
- Roots, Vilhelmine Martini t., välja antud Järve vallav. 1. 6. 26 a. nr. 126. (44197)
- Soobert, Kusta Matu p., välja ant. Patküla vallav. 22. 8. 28 a. nr. 30. (44196)
- Hindola, Johan Jaani p., välja ant. Põlgaste vallav. 27. 1. 25 a. nr. 114. (44198)
- Vassil, Aleksander Johani poeg, välja antud Kudina vallavalitsuselt 2. 4. 25 a. nr. 376. (44207)
- Mäetagä, Daavet Gustavi poeg, välja antud Kudina vallavalitsuselt 3. 2. 21 a. nr. 677. (44208)
- Polotsihin, Agafia Lasari tütar, välja antud Peipsiäärsse vallavalitsuselt 2. 1. 1924 a. nr. 2. (44215)
- Kikkas, August Mihkli poeg, välja antud Rõngu vallavalitsuselt 25. 2. 24 a. nr. 15.
- Kärmik, Elmar Aleksandri poeg, välja antud Rägavere vallavalitsuselt 26. 6. 1928 a. nr. 389.
- Mägi, Johannes Mihkli poeg, välja antud Undla vallavalitsuselt 26. 11. 1920 a. nr. 1999.
- Mikon, Antonie Antoni tütar, välja antud Kunda alevivalitsuselt 16. 7. 26 a. nr. 52. (44210)
- Puurmann, Reinhold, välja antud Pada vallavalitsuselt.
- Ilves, Karl Johani poeg, välja antud Holstre vallavalitsuselt 1. 9. 27 a.
- Kobin, Elisabeth Hansu tütar, välja antud Tarvastu vallavalitsuselt 3. 3. 30 a.

- Seljof, Ferdinand Augusti poeg, välja antud Rakvere linna politseikomissariilt 4. 3. 27 a. nr. 2987.
- Avikson, Friedrich Mihkli poeg, välja antud Vana-Tänasilma vallavalitsuselt 2. 12. 27 a. nr. 126.
- Elbrecht, Johannes Jüri poeg, välja antud Suure-Kõpu vallavalitsuselt 1. 9. 20 a. nr. 991.
- Ilves, Ann Eltsi tütar, välja antud Holstre vallavalitsuselt 30. 1. 30 a. nr. 93.
- Kaup, Johannes Hansu poeg, välja antud Viljandi vallavalitsuselt 9. 5. 27 a. nr. 40.
- Kiivit, Johan Kaspero poeg, välja antud Tõrva alevivalitsuselt 10. 12. 21 a. nr. 22.
- Kullamaa, Anna Johani tütar, välja antud Viiratsi vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 88.
- Meister, Jaan Jüri poeg, välja antud Viljandi vallavalitsuselt 27. 4. 20 a. nr. 1042.
- Reha, Matvei Pauli poeg, välja antud Järvesuu vallavalitsuselt 10. 11. 23 a. nr. 360.
- Steinberg, Tõnis Tõnise poeg, välja antud Sürgavere vallavalitsuselt 17. 12. 1919 a. nr. 316.
- Tirmann, Eva Mardi tütar, välja antud Taevere vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 508.
- Väik, Leena Hansu tütar, välja antud Aidu vallavalitsuselt 10. 2. 20 a. nr. 209.
- Skarin, Sergei, välja antud Kulje vallavalitsuselt 14. 8. 29 a. nr. 176. (331)
- Gribojedov, Mihail, välja antud Mäe vallavalitsuselt 29. 2. 27 a. nr. 2067. (473)
- Talanov, Mihail, välja antud Kulje vallavalitsuselt 10. 12. 23 a. nr. 1148. (728)
- Kuusman, Johannes, välja antud Audru vallavalitsuselt 11. 12. 23 a. nr. 122. (4401)
- Kangur, Johannes, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 24. 1. 27 a. nr. 1799. (4402)
- Tamm, August Kadri poeg, välja antud Suure-Kõpu vallavalitsuselt 6. 8. 21 a. nr. 1140. (4405)
- Reinberg, Evald Hendriku poeg, välja antud Tallinna politsei 3. jaoskonna ülemalt 13. 2. 25 a. nr. 613. (4407)
- Siitam, Marta Jüri tütar, välja antud Sauga vallavalitsuselt 18. 12. 1919 a. nr. 202. (4409)
- Auster, Karin Hugo tütar, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 11. 6. 28 a. nr. 239. (4409)
- Martman, Rudolf Ado poeg, välja antud Rääma vallavalitsuselt 16. 8. 20 a. nr. 799. (4410)
- Raud, Eduard Karli poeg, välja antud Kuresaare politsei jaoskonna ülemalt 29. 3. 24 a. nr. 23. (4411)
- Valk, Taavet Gustavi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 7. 11. 24 a. nr. 4340. (4412)
- Teearu, Elli Jakobi tütar, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 1926 a. nr. 20. (4413)
- Treiel, Hans Augusti poeg, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 28. 11. 27 a. nr. 1726. (4414)
- Orav, August Peetri poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 26. 1. 20 a. nr. 9354. (4415)
- Jüssi, Alide Jüri tütar, välja antud Lasnamäe jaoskonna politsei-abikomissariilt 30. 3. 26 a. nr. 115. (18379)
- Alliksoo, Arnold Hansu poeg, välja antud Ravila vallavalitsuselt 13. 12. 27 a. nr. 176. (18380)
- Reht, Eliise Mardi tütar, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 16. 1. 26 a. nr. 83. (18381)
- Kumpas, Andrei Mihaili poeg, välja antud Hellamaa vallavalitsuselt 27. 10. 28 a. nr. 757. (18382)
- Poom, Johannes, Liisu poeg, välja antud Raiküla vallavalitsuselt 1. 7. 29 a. nr. 30. (18383)
- Veisbach, Ella Magnuse tütar, välja antud Lehtse vallavalitsuselt 15. 3. 22 a. nr. 48. (18384)
- Vassiljev, Aleksander Anna poeg, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 17. 11. 27 a. nr. 1366. (18385)
- Tutt, Anna Mardi tütar, välja antud Lasnamäe politsei abijaoskonna ülemalt 30. 1. 22 a. nr. 25. (18386)
- Janner, Johannes Tõnu poeg, välja antud Raudteede politsei ülemalt 16. 1. 20 a. nr. 6113. (18387)
- Smetanin, Theodor Antoni poeg, välja antud Lasnamäe jaoskonna politsei-abikomissariilt 8. 9. 27 a. nr. 215. (18388)
- Damm, Amanda Georgi tütar, välja antud Lasnamäe jaoskonna politsei-abikomissariilt 11. 1. 27 a. nr. 450. (18389)
- Veltmann, August Mihkli poeg, välja antud Kuimetsa vallavalitsuselt 11. 12. 1925 a. nr. 23. (18390)
- Ivanov, Ivan, välja antud Kasepää vallavalitsuselt 14. 3. 29 a. nr. 9. (25047)

- Reeben, Anna Juhani tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 24. 1. 20 a. nr. 7192. (18391)
- Haak, Pauline Jakobi tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 16. 2. 25 a. nr. 645. (18392)
- Rannula, Kusma, välja antud Petseri vallavalitsuselt 5. 2. 20 a. nr. 97. (25043)
- Ulaniski, Feodora, välja antud Panikovitshi vallavalitsuselt 8. 10. 20 a. nr. 4902. (25044)
- Lustberg, Elsa, välja antud Petseri jaoskonna politseikomissariilt 3. 8. 28 a. nr. 69. (25045)
- Kallaste, Stepan, välja antud Meremäe vallavalitsuselt 29. 11. 23 a. nr. 591. (25048)
- Koobakene, Osvald, välja antud Vastseliina vallavalitsuselt 13. 5. 24 a. nr. 79. (25050)
- Venediktov, Aleksandra, välja antud Vilo vallavalitsuselt 18. 1. 25 a. nr. 90/14463. (25054)
- Ponomarev, Vassili, välja antud Meremäe vallavalitsuselt 22. 9. 27 a. nr. 848. (25055)
- Bach, Friedrich, välja antud Kärü vallavalitsuselt 24. 5. 29 a. nr. 12. (25389)
- Mann, Ludmilla, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 7. 11. 1921 a. nr. 14996. (25392)
- Ekart, Marie, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 14. 8. 20 a. nr. 12127. (25393)
- Paulus, Johannes, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 1. 7. 1924 a. nr. 987. (25398)
- Ostrov, Salme, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 30. 11. 1927 a. nr. 1560. (25399)
- Viveier, Anna, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 3. 2. 20 a. nr. 4241. (25400)
- Saks, Johan Karli poeg, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 22. 11. 19 a. nr. 320. (25538)
- Zirk, Viktor Minna poeg, välja antud Tartu 2. jaoskonna politseikomissariilt 25. 1. 28 a. nr. 2063. (25539)
- Peterson, Albert-Johannes Peetri poeg, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 15. 6. 27 a. nr. 405. (25540)
- Rattus, Ida-Rosalie Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 30. 12. 19 a. nr. 8667. (25541)
- Brauerk, Aleksander Aleksandri poeg, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 29. 10. 27 a. nr. 1084. (25542)
- Lummi, Eduard-Johannes Aleksandri poeg, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 29. 11. 28 a. nr. 1087. (25543)
- Mahlapu, Jaan Marie poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 8. 12. 23 a. nr. 2028. (25544)
- Seppa, August Jaani poeg, välja antud Pärnu jaoskonna politseikomissariilt 9. 12. 1926 a. nr. 1667. (25545)
- Meos, Leena Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 5. 12. 19 a. nr. 4071. (25546)
- Puskar, Hildegard Peetri tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 14. 2. 24 a. nr. 2396. (25547)
- Nachamtschin, Jeschun Abrami poeg, välja antud Tartu 2. jaoskonna politseikomissariilt 9. 7. 29 a. nr. 420. (25548)
- Maasik, Hugo Johani poeg, välja antud Tartu 2. jaoskonna politseikomissariilt 29. 9. 30 a. nr. 81. (25549)
- Järv, Karl Johannese poeg, välja antud Raadi vallavalitsuselt 12. 11. 27 a. nr. 42. (25550)
- Solba, Helmi Jaani tütar, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 25. 7. 28 a. nr. 433. (25552)
- Kintsel, Linda Jüri tütar, välja antud Avanduse vallavalitsuselt 20. 12. 27 a. nr. 841. (25616)
- Kiho, Elsa Augusti tütar, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 14. 8. 26 a. nr. 500. (25618)
- Mark, Karl-Eduard Jakobi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 22. 6. 23 a. nr. 1016. (25620)
- Ratiste, Ida-Rosalie Jüri tütar, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 27. 5. 30 a. nr. 817. (25621)
- Hammelmann, Kreet Mardi tütar, välja antud Nõmme alevi politsei ülemalt 29. 11. 19 a. nr. 745. (25622)
- Toom, Anna Jaani tütar, välja antud Tarvastu vallavalitsuselt 5. 7. 22 a. nr. 1748. (25623)
- Tigane, Eduard Liisa poeg, välja antud Tartu 3. jaoskonna politseikomissariilt 18. 1. 27 a. nr. 1896. (25624)
- Reimann, Elmar Peetri poeg, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 26. 1. 27 a. nr. 1154. (25625)

- Trubock, Emilie, välja antud Vaivara vallavalitsuselt 21. 5. 20 a. nr. 821. (25628)
- Eruste, Liisa Pauliine, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 17. 8. 1923 a. nr. 403. (25630)
- Reitel, Heinrich Hansu poeg, välja antud Rakvere jaoskonna politseikomissariilt 7. 4. 28 a. nr. 12. (25632)
- Trei, Jaan Jakobi poeg, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 20. 5. 20 a. nr. 6573. (25633)
- Keskküla-Birk, Elsa Mihkli tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 17. 6. 25 a. nr. 4922. (25634)
- Taurafeldt, Ernst Johannese poeg, välja antud Rakvere jaoskonna politseikomissariilt 15. 11. 27 a. nr. 537. (25635)
- Naame, Adele Juhani tütar, välja antud Mäo vallavalitsuselt 29. 10. 25 a. nr. 119. (25636)
- Melles, Johannes-Alfred Johannese poeg, välja antud Keila vallavalitsuselt 19. 1. 1920 a. nr. 1195. (25639)
- Anja, Eduard Jaani poeg, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 26. 11. 28 a. nr. 1099. (25640)
- Jamul, Ervin Ervini poeg, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 13. 1. 25 a. nr. 40. (25641)
- Zharova, Avdotja Viktori tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 17. 10. 21 a. nr. 2690. (25642)
- Ilves, Boris Aleksandri poeg, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 8. 10. 25 a. nr. 2212. (25645)
- Keerdo, Jaan Villemi poeg, välja antud Saue vallavalitsuselt 22. 1. 20 a. nr. 323. (25646)
- Hanson, Helene Jaani tütar, välja antud Kopli jaoskonna politsei abikomissariilt 10. 6. 26 a. nr. 333. (25647)
- Künkmann, Richard Hindreku poeg, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 29. 3. 23 a. nr. 713. (25648)
- Käbin, Maila Madiise tütar, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 26. 8. 22 a. nr. 10713. (25650)
- Voormann, Lovise Otto tütar, välja antud Raudteede politsei ülemalt 11. 3. 1920 a. nr. 8478. (25652)
- Päll, Salme, välja antud Kurista vallavalitsuselt 14. 12. 19 a. nr. 103. (25844)
- Reede, Jaan, välja antud Rapla vallavalitsuselt 1925 a. nr. 920. (25847)
- Aguraju, Jüri Jaani poeg, välja antud Raudteede politsei ülemalt 13. 11. 19 a. nr. 472. (25653)
- Luther, Elfriede Mary Jaani tütar, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 29. 1. 25 a. nr. 1559. (25655)
- Spiegel, Konstantin Borisi poeg, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 19. 12. 28 a. nr. 770. (25659)
- Tuimann, Selma-Anette, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 15. 1. 26 a. nr. 32. (25658)
- Eichenthal, Miina, välja antud Rapla vallavalitsuselt 3. 1. 20 a. nr. 406. (25848)
- Eichorn, Leenu, välja antud Kuimetsa vallavalitsuselt 20. 6. 21 a. nr. 477. (25849)
- Parves, Eduard, välja antud Jõhvi alevalitsuselt 20. 9. 28 a. nr. 785. (25850)
- Nimmerfeldt, Jaan, välja antud Kohila vallavalitsuselt 27. 2. 20 a. nr. 1505. (25852)
- Laurmann, Hans, välja antud Kohila vallavalitsuselt 30. 9. 20 a. nr. 2159. (25853)
- Grauberg, Jakob, välja antud Kuimetsa vallavalitsuselt 7. 6. 24 a. nr. 22. (25854)
- Kinberg, Alma, välja antud Kärü vallavalitsuselt 29. 12. 25 a. nr. 392. (25855)
- Valdmann, Jüri, välja antud Inglise vallavalitsuselt 23. 6. 25 a. nr. 48. (25856)
- Tubarik, Otto, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 11. 3. 26 a. nr. 4347. (25860)
- Kõrgema, Otto, välja antud Rapla vallavalitsuselt 15. 2. 27 a. nr. 40. (25861)
- Scheicher, Mart, välja antud Rapla vallavalitsuselt 19. 2. 25 a. nr. 789. (25862)
- Linnusthal, Juuli, välja antud Kohila vallavalitsuselt 8. 4. 20 a. nr. 1852. (25864)
- Lubja, Jüri, välja antud Juuru vallavalitsuselt 9. 6. 28 a. nr. 56. (25865)
- Perloko, Anton, välja antud Kohila vallavalitsuselt 31. 10. 27 a. nr. 190. (25866)
- Hanson, Anton, välja antud Tallinna linna politsei Lasnamäe abijaoskonna ülemalt 11. 9. 23 a. nr. 361. (25870)
- Viidemann, Joh. Hansu poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 7. 1. 20 a. nr. 273. (26101)

- Óras,** Anton, välja antud Triigi vallavalitsuselt 31. 12. 20 a. nr. 1581. (25869)
Tamm, Alfred Jaani poeg, välja antud Tuhala vallavalitsuselt 20. 6. 29 a. nr. 18. (26103)
Sestverk, Gustav Tõnu poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 11. 9. 20 a. nr. 1216. (26104)
Abrelthal, Leena Miku tütar, välja antud Kiiu vallavalitsuselt 8. 12. 19 a. nr. 58. (26106)
Amberg, Anette Katariina tütar, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 3. 12. 21 a. nr. 232. (26107)
Kant, Evald Kristjani poeg, välja antud Ravila vallavalitsuselt 7. 6. 29 a. nr. 39. (26109)
Havam, Arthur Mardi poeg, välja antud Jõeleftme vallavalitsuselt 29. 11. 27 a. nr. 169. (26111)
Reis, Rudolf Mardi poeg, välja antud Kuivajõe vallavalitsuselt 12. 12. 22 a. nr. 2. (26112)
Jermann, Hindrek Madise poeg, välja antud Narva linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 23. 12. 25 a. nr. 1015. (26113)
Tamberg, Magnus Hansu poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 21. 1. 20 a. nr. 597. (26114)
Palmroos, Voldemar Jaani poeg, välja antud Kolga vallavalitsuselt 20. 5. 27 a. nr. 115. (26116)
Kruusberg, Magda Peetri tütar, välja antud Kiiu vallavalitsuselt 29. 2. 20 a. nr. 561. (26118)
-
- Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:**
- Kurm,** Robert Hindreku poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 275, välja antud 3. diviisi intendandilt 20. 8. 21 a.
Steinberg, Karl Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 182, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 1. 9. 24 a.
Kullisaar, Jaan Jaani poeg, reservitunnistus nr. 15800, välja antud 4. jalaväe polgu ülemalt 22. 12. 20 a.
Einmann, Johannes Juhani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1181, välja antud Naissaare komandandilt 31. 5. 23 a. (44182)
Tiivas, Eduard Tooma poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 931, välja antud 1. jalaväe rügemendi ülemalt 31. 1. 1930 a. (44186)
- Einmann,** Johannes Juhani poeg, 1. liigi autojuhiluba nr. 28, välja antud Viru maavalitsuselt 3. 6. 29 a. (44183)
Einmann, Johannes Juhani poeg, laske-riistaluba nr. 1528, välja antud Viru-Järva prefektilt 28. 9. 29 a. (44184)
Arro, Johannes Anna poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 22386, välja antud 6. jalaväe polgu ülemalt 10. 8. 20 a.
Ilves, Aleksander Peetri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5065, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 3. 9. 1924 a. (44191)
Koulsón, Mihkel Villemi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1560, välja antud 1. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 1926 a. (44192)
Tipp, Julius Jüri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4512, välja antud Allohvitseride kooli ülemalt 29. 9. 23 a.
Mathiesen, Arnold Joosepi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 638, välja antud 1. jalaväe rügemendi ülemalt 29. 3. 27 a.
Kütt, Jaan Andre poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 13543, välja antud Võru maakonna rahvaväe ja K. L. ülemalt 4. 11. 20 a.
Danilov, Ivan Ivani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2670, välja antud 3. väljapatarei ülemalt 30. 11. 23 a. (2332)
Risenberg, Daavid Iisaku poeg, sõjaväe-teenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 727, välja antud Viru kaitseväe ringkonna ülemalt 1920 a. (22281)
Emeljanov, Nikolai Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt. (638)
Lunatšarski, Aleksander Peetri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 4768, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 27. 10. 24 a. (2639)
Lung, Mihkel Kaie poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1063, välja antud Väljapatarei nr. 4. ülemalt 30. 4. 20 a. (8874)
Andreas, Johannes Aleksandri poeg, 1. liiki autosõiduluba nr. 1144, välja antud Tallinna linnavalitsuse ehitusosakonnalt augustikuus 1929 a. (18373)
Tallinna linna ehitusosakonna hobusepass nr. 22, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 9. 12. 20 a. (18377)
Korschin, Vassilisa, Nanseni pass nr. 5632/9327, välja antud politsei peavalitsuselt 31. 3. 24 a. (21345)

- Lugenberg, Hugo, laskeriistaluba nr. 641, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 24. 3. 25 a. (21350)
- Potapov, Aleksander, Nanseni pass nr. 17470, välja antud politseivalitsuselt 26. 9. 26 a. (21351)
- Lettmann, Georg, välispass nr. 5820, välja antud politsei peavalitsuselt 22. 10. 1925 a. (21359)
- Anderson, Helmut, laskeriistaluba nr. 2638, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 13. 9. 28 a. (21497)
- Jašin, Vladimir, Nanseni pass nr. 14132/30185, välja antud politsei peavalitsuselt 1924 a. (21592)
- Spakovski, Mihail, Nanseni pass nr. 12483/25731, välja antud politsei peavalitsuselt 1924 a. (21594)
- Pruul, Vassili, sõjaväeteenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 3310, välja antud Saare kaitseväge komisjonilt 15. 9. 19 a. (23449)
- Mihkelson, Anton, Kaitseliidu liikmekaart nr. 6784/741, välja antud K. L. Saaremaa maleva pealikult 19. 6. 25 a. (23452)
- Noor, Georgi, kaitseväge tunnistus nr. 1176 välja antud Saaremaa rahvaväge ja K. L. ülemalt 4. 11. 20 a. (23458)
- Sepp, Albert, kaitseväge reservitunnistus nr. 2354, välja antud 1. jalaväge rügemendi ülemalt 29. 9. 28 a. (23460)
- Pikkerd, Jüri Georgi p., välispass nr. 3205, välja antud politsei peavalitsuselt 4. 6. 24 a. (23894)
- Eggers, Volfgang Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 409, välja antud Harju kaitseväge ringkonna ülemalt 30. 1. 28 a. (23897)
- Koppas, August Jakobi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 137/5540, välja antud Merejõudude staabi ülemalt 4. 2. 24 a. (27002)
- Koplimets, Arthur Juhani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 675, välja antud Sõjavägede ühendatud õppeasutuste ülemalt 4. 5. 27 a.
- Soome, Leopold Eduardi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 17164, välja antud 7. jalaväge rügemendi ülemalt 15. 11. 23 a.
- Seebald, Jaan Mardi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 12777, välja antud Tallinna tagavarapolgu ülemalt 23. 4. 20 a.
- Parind, Ernst, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1838, välja antud Pioneer-pataljoni ülemalt 29. 9. 27 a. (25376)
- Aveson, Jüri Jüri poeg, hobusepassid: 1) nr. 118, välja antud Suigu vallavalitsuselt 31. 12. 20 a., ja 2) nr. 52, välja antud Märjamaa vallavalitsuselt 31. 10. 1925 a. (25206)
- Pihelgas, Madis Madise poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 14202.
- Hendrikson, Jaan Mardi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 114/41, välja antud 6. jalaväge polgu sapöörikomandolt. (25207)
- Järves, Johannes Hansu poeg, sõjaväeteenistusse kõlbmatuse tõttu vabastamise tunnistus nr. 818, välja antud Lääne maakonna rahvaväge komisjonilt 13. 8. 1919 a. (25210)
- Müürmann, Anton Leena poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 10733, välja antud Scouts-polgu ülemalt 22. 12. 1920 a. (25221)
- Schmidt, Juhan, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 12931, välja antud Harju maakonna rahvaväge ülemalt 13. 12. 24 a. (25377)
- Sõro, Aleksei, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 30/2961, välja antud Sakala partisaanide üksiku pataljoni ülemalt 29. 4. 22 a. (25378)
- Taalmann, Jaan, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3443, välja antud 2. diviisi staabi ülemalt 8. 4. 20 a. (25379)
- Laur, Hugo, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 4949, välja antud 10. jalaväge rügemendi ülemalt 25. 9. 24 a. (25380)
- Kask, Johannes, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1034, välja antud s/l. „Lembitu“ komandöriilt 22. 4. 20 a. (25381)
- Toomov, Aleksander, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 239, välja antud 1. kindluse raskesuurtükiväge divisjoni ülemalt 21. 5. 20 a. (25382)
- Koslov, Vladimir, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 12119, välja antud Tartu kaitseväge-ringkonna ülemalt 27. 6. 1921 a. (25384)
- Rebane, Voldemar, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 6121, välja antud Harju kaitseväge-ringkonna ülemalt 13. 7. 1927 a. (25385)
- Osterode, Hugo, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 6935, välja antud Sõjavägede staabi kantselei ülemalt 15. 9. 1920 a. (25386)
- Rotberg, Aleksander, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3129, välja antud Harju maakonna rahvaväge ülemalt 11. 10. 26 a. (25387)

Tiits, Voldemar, hobusepass nr. 151, välja antud Anija vallavalitsuselt 31. 12. 1920 a. (25388)

Alloy, August Otto poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 12120, välja antud 1. jalaväe polgu ülemalt 10. 8. 20 a. (25411)

Lessmann, Harry Adami poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 104, välja antud Balti pataljoni ülemalt 18. 4. 1920 a. (25413)

Nikitin, Makar Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2113, välja antud 1. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 25 a. (25421)

Loosmann, Johannes Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4161, välja antud 3. välja-suurtükiväe diviisi ülemalt 9. 8. 20 a. (25424)

Kivi, Karl Madise poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 359, välja antud K/r. soomusrongide staabilt 28. 4. 20 a. (25429)

Saar, Gustav Karli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 1907, välja antud kaitseväe-ringkonna ülemalt 25. 4. 28 a. (25902)

Nivikov, Jakob Matvei poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 885/6246, välja antud Sakala partisaanide polgu ülemalt 27. 4. 20 a. (25903)

Kruusemann, Osvald Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 675, välja antud Kaitseväe ühendatud õppeasutuste ülemalt 23. 3. 27 a. (25909)

Krahe, Heinrich Kaarli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1661, välja antud Väljapatarei nr. 3. ülemalt 9. 8. 1920 a. (25912)

Viikmann, Johannes Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 995, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 5. 25 a. (25913)

Vanatalu, Verner Johannese poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 305, välja antud 2. soomusrongi rügemendi ülemalt 31. 10. 25 a. (26524)

Leitsmann, Robert Karli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2326, välja antud Viru rahvaväe ülemalt 3. 12. 1920 a. (26603)

Pruusna, August, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 424, välja antud Traalerite divisjoni ülemalt 1. 2. 21 a. (26604)

Marfinson, Hans Matsi poeg, Riigikogu liikmekkaart, välja antud 15. 7. 29 a. (44194)

Järva Ühise Laenu- ja hoiukassa põhikiri, registreeritud 3. 3. 27 a. nr. 72 all. (44203)

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Ivanov, Augustin Georgi poeg, välja antud Rae vallavalitsuselt 16. 7. 21 a. nr. 2154. (26119)

Jegorov, Aleksander Afanasi poeg, välja antud Rae vallavalitsuselt 12. 12. 19 a. nr. 35. (26120)

Oluberg, Kristine Kristovi tütar, välja antud Jõeletme vallavalitsuselt 28. 4. 22 a. nr. 113. (26121)

Repnau, Hans Jüri poeg, välja antud Raasiku vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 60. (26122)

Kremm, Pauline Hindreku tütar, välja antud Alavere vallavalitsuselt 20. 1. 20 a. nr. 427. (26123)

Jons, Helene Mihkli tütar, välja antud Kolga vallavalitsuselt 1922 a. nr. 1522. (26124)

Vikat, Evald Karli poeg, välja antud Raasiku vallavalitsuselt 19. 9. 28 a. nr. 90. (26125)

Mets, Hindrek Jaani poeg, välja antud Peningi vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 374. (26126)

Laurenson, August Hansu poeg, välja antud Peningi vallavalitsuselt 6. 5. 21 a. nr. 1480. (26127)

Jalg, Elisabeth Mardi tütar, välja antud Peningi vallavalitsuselt 31. 1. 20 a. nr. 802. (26128)

Pärn, Jakob Jaani poeg, välja antud Tallinna 3. linnaümbr. jaoskonna politseikomissarilt 7. 2. 27 a. nr. 4025. (26129)

Nelberg, Leena Jüri tütar, välja antud Kolga vallavalitsuselt 1920 a. nr. 1659. (26130)

Evart, August Johannese poeg, välja antud Kolga vallavalitsuselt 17. 1. 20 a. nr. 557. (26131)

Parro, Valter Peetri poeg, välja antud Kolga vallavalitsuselt 24. 1. 20 a. nr. 615. (26132)

Steinfeldt, Magnus Karli poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 2. 1. 20 a. nr. 213. (26133)

Einstruk, Julius Jüri poeg, välja antud Peetri vallavalitsuselt 10. 1. 28 a. nr. 943. (26134)

Puss, Eduard Mihkli poeg, välja antud Kodasoo vallavalitsuselt 23. 11. 26 a. nr. 206. (26135)